

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Smith ali Hoover?

Ves svet se zanima za izid ameriških volitev. Ali katoličan — demokrat Smith, ali republikanec — kveker Hoover? Volivna borba je dosegla tak razmah, da si ga Evropejec ne more niti predstavljati. Ves človeški izum na polju tehnike je v strankarski službi. Silovitost tekme podkrepljujejo atentati in revolverski strelji. Ogromen strankarski aparat, ki nima primere za nobeno politiko v Evropi, je na mrzličnem delu. Gre namreč za svetovno najvažnejše mesto ameriškega predsednika, katerega ustavne pravice zasenčijo daleč pravice evropskih monarhov in gre za strankino moč, ki ob zmagi hladnokrvno vzame urade tistim, ki so jih do sedaj imeli, da posadi svoje vanje.

Pa tudi zunanji svet ima več kot preveč povoda, da se briga za novega ameriškega predsednika. Gre za šefa države, ki ima sicer samo 6 odstotkov svetovnega prebivalstva, pa do 80 odstotkov svetovne industrije, tretjino vseh železnic, štirikrat toliko avtomobilov kot ostali svet, kjer znaša povprečen dohodek državljan 2000 dolarjev. Gre za državo, ki da za vzgojo več kot ostali svet, ki ima visoko razvite univerze, kjer je ozka zveza med demokracijo in vzgojnim sistemom; za državo, kjer stoji tisk na čelu sveta, ki obvladuje železo kot Grčija nekoč marmor; za državo, kjer so etično-religiozni motivi močnejši kot v Evropi, kjer državni narod še ni razjeden po razrednih bojih kot v Evropi, kjer je tako industrializem kot agrarizem na višku razvoja, razvil poseben tempo življenja, ki avtomatično razliti tudi neameriški svet, da se mu ukloni. Gre za Združene države severne Amerike, zmagovalke svetovne vojne in svetovnega upnika, ki si je že razdelil z Anglijo morske ceste, da se končno mesto angleških in francoskih oglašajo na morju ameriške sirene. Tej državi na čelu je z diktatorskimi pravicami oborožen predsednik s svetovno tehtnico v roki. Kdo bo: Smith ali Hoover?

Dvoje taborov si stoji nasproti: republikanski in demokratični. Ker ima predsednik tako veliko moč, dalje pa je notranja borba med obema strankama tako srdita, je upravičena radovednost tistih, ki se sprašujejo po programih oziroma razlikah med Hooverjem in Smithom in kdo bo zmagal. Najlažji in najstarejši odgovor je znani ameriški: Demokrati in republikanci so kakor dvoje enakih, praznih steklenic, od katerih ima vsaka drugo etiketo. Eni imajo oblast, drugi bi jo radi imeli. Nekaj novega naj bi bil sedanji republikanski volivni šlager: Proti rumu in — Rimu!

Vendar pa dobimo v zgodovini ameriških strank nekaj posebnosti. Angleški odmevi, ko so se z Angleži vred v dobi kolonizacije preselili v Ameriko tudi predniki sedanjih angleških liberalcev Whigs in konservativcev Tories, bo s svobodno Ameriko pravzaprav izginili. Toda že pri pogajanjih za ustavo iz leta 1789. sta se na filadelfijskem kongresu l. 1787. pojavili dve struji: »Za močno centralo« in »za večje pravice posameznih držav«. To je bil prvi veliki političen boj v Ameriki. Ta bistvena razlika spremlja obe stranki pravzaprav še danes. Sicer so bili tedanji republikanci za širok federalizem in sta se stranki z današnjim imenom šele ustanovili l. 1854., vendar je ta razlika ostala tudi naprej. Posebno ostro je prišla do izraza v meščanski vojni v šestdesetih letih, kjer je vprašanje centralizma in federalizma imelo poleg sužnjev glavno vlogo. Od tedaj se je oprijel strank nekaj program: demokrati so za večje pravice državi, republikanci za močno centralo. Nekako spremljajoče okolnosti bi bile: Sever je bil od nekdaj za republikance, jug za demokrate. Ker je na severu industrija, so postali republikanci njeni zastopniki, demokrati pa zagovorniki poljedelstva. Demokrati imajo dalje parolo boja proti vsem privilegijem, ščitenje malega človeka, ostrejši radikalizem, manjšo zaščitno carino. V novejšem času pa še spremembo prohibicijskih zakonov, ki prebivalstvo samo korumpirajo in zunanje-politično za idejo Društva narodov.

S kandidaturo Smitha pa se je privikrat pojavilo tudi versko vprašanje. Pri tem seveda ni misliti na kak evropski pojem »anti« in »klerikalizma«. Cerkev so v Ameriki absolutno ločene od države in uživajo z državne strani enake pravice in enake prostosti. V tem oziru tudi Smith ne misli ničesar spreminjati. Podčrtati pa je njegovo osebnost, silovito priljubljenost in smer javnega delovanja, kot jo daje katolikom in Smithu ravno katolicizem.

Tudi Amerika je prišla v tem desetletju do blagostanja, v katerem so se ideje vodnice velikih Amerikancev in verskih sekt izmaličile

Ugodno posojilo

r Belgrad, 26. oktobra. (Tel. Slov.) Med prvimi stvarmi, ki bodo prišle v prihodnjem skupščinskem zasedanju na dnevni red, je novo posojilo državne monopolne uprave v znesku 1 milijarde 200 milijonov Din. To posojilo je monopolna uprava najela pod zelo ugodnimi pogoji za 30 let po tečaju 90 za 6¼%. Tudi v vladnih in političnih krogih se smatra, da pomeni to posojilo dober finančni uspel, ki istočasno kaže, da kreditu države ni nobena dosedanja akcija prinesla škode. To posojilo odobri finančni minister in bo takoj nato prišlo na dnevni red ministrske seje, da se izdela zakonsko pooblastilo, nakar ga bo takoj sprejela narodna skupščina.

Dr. Korošec ozdravel

r Belgrad, 26. oktobra. (Tel. Slov.) Predsednik vlade g. dr. Korošec je bil zadnje dni malo indisponiran in ni prišel v svoj kabinet. V vseh belgrajskih krogih se je opazilo veliko zanimanje za zdravje slovenskega premierja. Jutri pride g. dr. Korošec zopet v svoj kabinet, ker se počuti že popolnoma dobro.

Konferenca demokratske stranke

r Belgrad, 26. okt. (Tel. Slov.) Jutri se bo vršila v Belgradu konferenca DS, na kateri bo Ljuba Davidovič poročal o političnem položaju in na kateri se bo obravnavalo o stališču, ki ga je treba zavzeti proti akciji Zagreba.

Hrvatski trgovci v Belgradu

r Belgrad, 26. oktobra. (Tel. Slov.) Iz Zagreba je prispela delegacija trgovcev in točilcev pijač, ki so v Belgradu obiskali vse merodajne kroge, med njimi predsednika vlade g. dr. Korošca, ministra gg. Bariča in Angelinoviča ter ostale činitelje. Predložili so jim svoje zahteve glede pravilnika o točenju pijač, ki se sedaj izdeluje.

Dnevnice

r Belgrad, 26. okt. (Tel. Slov.) V Belgradu se širijo vesti, da je izdelalo vodstvo KDK nekaj program za propagando in angažiralo zagrebške liste, da pišejo in propagirajo izjave in ideje KDK. Radi tega se je v Zagrobu menda ustanovil tudi poseben fond. Nekateri vladni poslanci so se odločili, da zahtevajo od skupščinskega predsedstva, da ob sestankih narodne skupščine kliče poslance imenom in da se tistim poslancem, ki ne bodo navzoči, ne izplačajo dnevnice. Ugleden poslanec je izjavil: »Ne moremo dopustiti nezakonitosti, da bi poslanci dnevnice prejeli za nedelo, ne samo za nedelo, ampak celo za javni bojkot ustanove, v katero jih je narod poslal. To je vendar jasno. To se ne more nikomur zdeti nasilje ali krivica, če se dotičnim poslancem odtegnejo dnevnice.«

Spori v SDS

č Zagreb, 26. okt. (Tel. Slov.) Radi včerajšnjega Popovičevega bivanja v Belgradu, da katerega se pravi, da je iskal zveze z vladnimi krogi, je prišlo do očitnega izražanja nezadovoljstva v rstah HSS. Ti poslanci so namreč v veliki večini za tako politično taktiko, ki se izogiba vsakih stikov z vlado. Misli se, da bi radi tega moglo priti do intervencij nekaterih poslancev pri vodstvu KDK, ki da bi radi tega zahtevali od Pribečevića, da obračuna s Popovičovo strujo. Ker pa je ta struja razmeroma močna, bo imel Pribečević precej težav, da doseže v svoji stranki soglasje glede na političen položaj. Sedaj se še ne more govoriti o dobrih odnosih v klubu SDS, ker Popovičeva struja, ki ima mnogo pristašev v same parlamentarnem klubu SDS, odločno zahteva, da se sedanja slaba politika SDS spremeni. Pribečević to dobro ve, vendar ne reagira na prizadevanja Popovičeva, ker ne želi, da bi prišlo do spora. Govori se, da je med Popovičevimi prijatelji tako razpoloženje, da bi moglo priti do očitne akcije proti Pribečeviću, kar bi bistveno vplivalo na Pribečevićevo položaj v KDK.

v izrodke. Kapitalizem v njihovem smislu izpodriva že plutokracija; demokratizem se pretvarja v materijalizem. Maltus koraka vzporedno s kapitalizmom in delavskim pesimizmom. Kjer se od katoliške strani razlega: zmagali bomo z zibelkami! tam se od nasprotne strani prodajajo sredstva za »kontracepcije« — ne— roditi in prihaja cilj — mesto prehranjevanja in dolžnosti — uživanje! Golo blagostanje, dobra obleka, lepota in uživanje postajajo cilj, ne sredstva življenja. Zakonska vez

Šanse KDK vsak dan slabše

r Belgrad, 26. okt. (Tel. Slov.) G. Miloš Savčič, o katerem pravi Pribečević, da se je sam izključil iz KDK s tem, da išče zvez z zastopniki četverne koalicije, je danes obiskal g. Aco Stanojeviča. Z njim se je sestal ob 9 dopoldne v Prometni banki. G. Stanojeviča je prošil za mnenje o današnjem položaju in za pot, po katerih misli, da bi moglo priti do pomiritve in sporazuma s KDK. Gotovo je, da so vsi šefi izrazili svoje iskreno mišljenje in voljo, pristopiti k pogajanjem s Hrvači. G. Stanojevič je pri tej priliki izrazil željo za sestankom šefov, ki bi se morali skupno razgovoriti o merah za pomiritev.

Stanojevič je ob 11 odšel v dvor, kjer ga je Nj. V. kralj sprejel. Po razgovoru z g. Stanojevičem se je g. Savčič sestal z g. Davidovičem. Z njim se je razgovarjal o možnosti stikov s KDK. Megleno stališče, ki ga je zavzel Pribečević proti Savčičevi akciji, se v Belgradu mnogo komentira. Vsi krogi so mnenja, da stojijo šanse KDK vsak dan slabše. Na resno organizacijo borbe od strani KDK nihče ne računa. Vodje KDK so posvetili svoje sile letemu edinemu namenu, da vzdržijo v masah neko bolešno razpoloženje, vendar niti v tej stvari ni soglasja.

V Zagrebu se opaža močno razpoloženje proti pisanju »Narodnega vala«. Gotovo je, da bi v slučaju, da bodo vodilni krogi v Zagrebu izrazili svoje soglasje s to pisavo, prišlo do spora ne samo v vodstvu koalicije, marveč tudi med masami, ker da bodo nekateri listi, ki so dosedaj bili za akcijo KDK, preokrenili. To bi bil prvi večji znak ozdravljenja psihoze hrvatskih mas, v katero sta jih spravila dr. Maček in Pribečević.

Razcepijenost HSS v Splitu

č Split, 26. okt. (Tel. Slov.) Mnogi pristaši HSS so bili s kandidati za občinske volitve nezadovoljni, zlasti radi tega, ker je bilo na listi preveč kmetov. Zato so nekateri meščani vložili posebno listo HSS, ki ji je na čelu bivši član občinskega sveta ing. Jozefovič. Poleg njega je na listi več odličnih pristašev HSS, tudi kmetov iz okoliških vasi. HSS nastopa na ta način razcepljeno, česar nikakor ni bilo pričakovati. Raditega se more pripetiti, da bo HSS prišla iz volitev slabše kakor sicer. Kajti njeno geslo je bilo: sloga vseh Hrvatov. Radi nesloge v njenih lastnih vrstah pa zgublja to geslo na moči v korist drugih strank.

Proti madjarskemu kraljestvu

v Bukarešt, 26. okt. (Tel. Slov.) »Adeverul« poroča, da so zadnje madjarske izjave o obnovi madjarskega kraljstva povzročile v Pragi in Bukarešti nevoljo in povzročile, da sta romunska in češkoslovaška vlada stopili v razgovore, na kak način bi se moglo opozoriti madjarsko vladno na to, da pomeni ponovno načenjanje vprašanja madjarskega kralja, posebno pa postavitev Habsburžanov na madjarski prestol, resno ogrožanje evropskega miru.

Nemško-romunska pogajanja

v Bukarešt, 26. okt. (Tel. Slov.) Na včerajšnjem ministrskem svetu je izjavil ministrski predsednik Bratianu o nemško-romunskih gospodarskih pogajanjih, da so vesti o tem nerisne in da je upanje, da se bodo pogajanja med obema delegacijama končala ugodno.

pomeni v pre mnogih krogih le vprašanje, kako zgraditi hišo in obarovati dedščino, kakor pomeni vožnja z aeroplanom nekaj povsem racionalističnega. Da so na delu sile, ki hočejo val materijalizma zaježiti, je bilo pričakovati. Da so pri tem delu odlično udeleženi katoličani, smo videli že na velikem cerkvenem kongresu v Chicagu. Da ima Smith tu poseben cilj, kaže njegova osebnost.

Spričo tega je silno težko reči, kdo bo volil Smitha. Njegov katolicizem izrabljajo na

Dosledno za ciljem

Dr. Korošec ves čas, odkar je šef vlade dela za mir in spravo med jugoslovanskimi narodi, vzdržuje zakonitost in red v notranjosti in dviga ugled države na zunaj. To si je stavil dr. Korošec za svojo nalogo in te linije se dosledno drži. Pri tem ga niti najmanj ne motijo vsa izzivanja KDK, dr. Mačka in Svetozarja Pribečevića.

Mirno prehaja dr. Koroševa vlada preko dnevnih afer in aferic, ki jih uprizarjajo zagrebški demagogi. Vlada je tudi napram skrajnim nespodobnostim, ki si jih dovoljujejo posamezni člani KDK, do zadnje meje popustljiva. Ta popustljivost gre tako daleč, da jo nekateri smatrajo mogoče za preveliko.

Toda dr. Korošec ve, kaj hoče in le za ta cilj dela. On ve, da hrvatski narod niti oddaleč ne odobrava posameznih veleizdajalskih in protidržavnih nastopov posameznih svojih poslancev. Za taka dejanja KDK hrvatski narod ne more odgovarjati. Hrvatski narod potrebuje miru. In to čim več miru. Vsaka smotrena politika v današnjem položaju mora stremeti za tem, da se na Hrvatskem duhovi pomirijo, da bo mogoča trezna sodba tudi med širokimi masami volivcev. Zato je napram Hrvatom potrebna izredna obzirnost.

KDK to ne gre v račun. Ona potrebuje dnevnih senzacij. KDK mora dati dnevne izjave v liste. Te izjave morajo biti senzacionalne, misteriozne in take, da neprestano vznemirjajo hrvatske volivce. Kajti KDK drugega sploh nima. Z izstopom iz parlamenta si je vzela možnost stvarnega nastopanja pred politično javnostjo. Zato bi utonila v pozabljenje, če bi uprizorjene senzacije ne delale reklamo zanjo.

KDK si želi, iskreno želi in težko pričakuje, da bi vlada storila le en težji, močnejši in ostrejši korak proti njej. Dr. Maček in Pribečević si želita nimbus političnega mučeništva. KDK je v svoji demagogiji šla tako daleč, da z zločini hoče pritiati svoje poslance v ječo, da bi potem mogla govoriti o hegemonističnem belgrajskem režimu in o svojih mučenicih za hrvatsko pravdo.

V teh razmerah ni nič čudnega, če nekateri člani vlade, tudi nekatere stranke, govorijo in pišejo o preveliki popustljivosti vlade napram KDK. Težko je n. pr. ministru, če mu radičevski in samostojnodemokratski omladinci pretepajo njegove pristaše in škodujejo posetnikom, trgovcem in obrtnikom, ki so njegovi volivci, če časopisje KDK poziva na bojkot in imenoma prinaša firme, podjetja in posameznike, proti katerim morajo nastopati organizirane bande KDK. Če tedaj nekateri belgrajski listi dvigajo proti temu početju KDK najostrejši protest in zahtevajo tako zvano močno roko, s katero je n. pr. pokojni Pašić užugal radičevce, da so mu jedli iz roke, se temu ne bo čudil.

Je pa najgša nemoralna, da te pozive belgrajske politične javnosti na dr. Koroščevo vlado izrablja ista KDK in piše v svojih listih o nesoglasju v vladi, o napadih na dr. Korošča v tem smislu, kakor da je v vladi nesporazum, da je vlada slabotna in da je dr. Korošec tisti, proti kateremu nastopajo KDK prijaznejši krogi v vladnih strankah. To je najbolj groba perfidnost. Razumeti jo je mogoče le, če računamo z miselnostjo samostojnih demokratov. Samostojni demokrati se zavedajo, da je SDS spravila pokojnega Radiča na kolena samo z nasiljem, z obznano, zapornom in z grožnjo na vislice. Samostojni demokrati si ne morejo misliti, da bi bil v Jugoslaviji kdo, ki bi na modrejši, finejši in dalekovidnejši način mogel reševati veliki problem srbsko-hrvatskega spora. Oni si ne morejo misliti, da ima dr. Korošec pred očmi še kaj drugega kot samo trenotno rešitev političnega problema. Na dlani je, da bi vlada s silo KDK lahko takoj zadušila. Toda prav tako je na dlani, da bi s tem naša država ne bila bolj konsolidirana. Dr. Korošec pa hoče spraviti srbsko-hrvatski spor na temelj in tla, na katerih bi bilo mogoče trajno zbliževanje, bratsko sodelovanje, iskreno reševanje med-

vse načine. Mnogo jih bo gotovo odvrnil. Gros demokratov, Ircev, poljedelcev in zlasti mnogo delavstva bo nedvomno potegnil za seboj. Socijalna politika, mačeha republikancev, bo pridelala svoje. Nadvse značilno pa je, da se njegove šanse zboljšujejo in da se prvotno razmerje 60% za republikance 40% za demokrate zboljšuje Smithu v prid tako, da že računajo s polovico. Če pa bo Smith izvoljen, bo to politično najvplivnejši katoličan na svetu.

sebojnih sporov in tako vedno popolnejše združevanje v trdno gospodarsko in državno celino. Dr. Korošec ima pred očmi zgodovinsko korist države in tej koristi podreja njegova vlada vse trenutne ozire. Radi tega namena žrtvuje vse popularne geste in vsako trenutno olajšanje svojega dela. Dr. Korošec hoče ustvariti temelj, ki bo trajen.

KDK hoče za vsako ceno preprečiti to ustvarjajoče delo. Naj propade Hrvat, naj propade Srb, naj propade država, samo da bi se rešil trenutni politični polom KDK. Polom KDK je ravno v tem, da vsi njeni nastopi jeknejo v brezdanjost, nikjer ne nalete na odpor in — izginejo. S tem gineva vsak dan tudi KDK sama. Pribičević in dr. Maček to vidita in odtod najnovje intrige. Pa jima tudi te ne bodo pomagale.

Spomin grške zmage

v Atene, 26. oktobra. (Tel. Slov.) Ministrski predsednik Venizelos je o priliki današnje šest-najstletnice, ko je stopila Grčija v balkansko vojno proti Turčiji, naslovil na prebivalstvo Makedonije spomenico, v kateri se z globokim ganutjem spominja zgodovinskih dni, ko je glavno macedonsko mesto helenizma Solun vrglo raz sebe stoletno robstvo. Zasedba Soluna po grški vojski je bila prva etapa novega poglavja grškega narodnega življenja in po šest-najstih letih slavi Solun ta dan s ponosno zavestjo, da so se popolnoma uresničile vse nade, ki jih je stavil helenizem na pridobitev tega mesta. Glavno mesto grškega severa je prestalo vse preizkušnje vojne, vse požare in množico stotisoč beguncev, ter je postalo središče gospodarskega, družabnega in intelektualnega življenja, ne samo Grčije, temveč tudi velikega dela Balkana.

„Grof Zeppelin“ se vrne

v Lakehurst, 26. okt. (Tel. Slov.) Dr. Eckener je opustil namero, da bi »Zeppelin« napravljal krožni polet nad srednjimi državami Severne Amerike, ker vetrovi pri tleh onemogočajo, spravi zrakoplov iz hangarja. Dr. Eckener je odredil že vse potrebno, da se zrakoplov »Grof Zeppelin« vrne v Nemčijo, kar se bo zgodilo v soboto ali v nedeljo.

Kaj mislimo mi

Uvidevnost prihaja.

Zbor KDK je vendarle že tudi nekatere zagrebške kroge prepričal, da sta šla dr. Maček in Pribičević v svoji licitaciji vendarle predaleč. Kot izraz teh uvidevnejših je »Morgenblatt« napisal uvodnik, v katerem jasno označuje govore v Sisku kot veliko napako. Pravi, da je KDK napravila že obilo napak, ki jih sedaj sama obžaluje. Tako si n. pr. dr. Zerjav sedaj, ko je prepozno, želi nevtiralno vlado. Ko pa je bila nevtiralna vlada na dnevnem redu, jo je KDK pokopala. Sedaj so bila na vrsti stvarna pogajanja, pa sta jih dr. Maček in Pribičević onemogočila. Članek v »Morgenblattu« končuje: V politiki, kot v vsaki stvari so gotove meje, do katerih moremo iti. En sam centimeter preko meje je preveč, cel korak čez pa onemogoči najboljše ideje. V Sisku je KDK napravila cel korak.

Klevtati hočejo.

Klerikalna oblastna večina molče odobrava zločin Puniše Ratića? To je točno prepisan naslov iz »Kmetceva lista«. Ta naslov pove, da hočejo radičevci res klevtati SLS, da odobrava umor. Ta naslov je najboljši dokaz, da je bil poslanec Zupančič res potreben najostreje kazni.

»Kmetški list«

je začel popolnoma posnemati svoje zagrebške tovariše. Piše tako, da ga je oblast morala deloma zapleniti. Pa tudi v nezaplenjenem delu je več mest, vesled katerih bo radičevsko glasilo najbrže imelo opraviti z možni postav. Kaj ima kmet od tega?

Pomanjkanje vagonov

Je prav prišlo onim, ki sedaj niso v vladi in izrabljajo ta nedostak, morda tudi s pasivno resistenco, za ustvarjanje še večje neprilike v agitijske svrhe, češ sedanji ministrski predsednik g. dr. Korošec je temu kriv. Pričakovati je, da bo »Jutro« prineslo sliko, predstavljajoč, da ima ministrski predsednik skritih cel park vagonov v svojem kabinetu. Nekateri zvesti pristaši SDS, ki so še na vodilnih mestih železniške uprave, pomagajo to razpoloženje v škodo SLS še poslabšati s tem, da zahtevajo ležarino od blaga, ki se je odložilo na železniškem svetu v dobri veri, da dospo naročeni vagoni v običajnem času. Akoravno ima odposiljatelj radi zastaje blaga vsled pomanjkanja vagonov ogromne škode, ki jo je zakrivila železniška uprava, je slednja še toliko predrzna, da si upa zahtevati od blaga, ki je na ta način zastalo, velike ležarine. To seveda povzroča pri prizadetih obšutno nevoljo proti sedanji vladi in služi KDK za izvršno agitacijsko sredstvo.

Opozorjamo gospoda ministra za promet na to in upamo, da slednji ne pusti iztirjati na ta način nastalo ležarino.

Novosadska vremenska napoved. Vedro in lepo. Tupatam nekoliko oblačno. Zmerni vetrovi v raznih smereh.

Strahovita nesreča

30 mrtvih — Uslužbenca pobegnili — 12 milijonov lejev škode

v Bukarešti, 26. okt. (Tel. »Slov.«) O b. 8 jutraj se je pripetila strašna železniška nesreča v Romuniji pri postaji Recea 8 km od Slatine, ko je Simplon-ekspresni vlak Bukarešt—Pariz trebil skupaj z brzovlakom iz Sibinja. Oba vlaka, katerih lokomotivi sta se zadržali druga v drugo, sta se užgala. Dosedaj se poroča, da je bilo 30 mrtvih in 50 večinoma težko ranjenih. Med mrtvimi v ekspresnem vlaku je tudi dopisnik lista »Echo de Paris« La Coste, ki je potoval iz Angore v Pariz. O estalih potnikih ekspresnega vlaka, ki so potovali v spalnih vagonih, je znano samo to, da je ostal pri življenju italijanski duhovnik monsg. Arigani. V brzovlaku je bila ubita v tretjem razredu cela rodbina nekega kmeta, obstoječa iz staršev in 5 otrok. V onem spalnem vagonu, v katerem se je nahajal tudi inženjer Rocca z ženo in hčerjo, ki so vsi mrtvi, se je nahajal tudi sin italijanskega generala, ki se je pred kratkim ponesrečil pri neki avtomobilski nezgodi v okolici Bukarešte. Rešeni potniki opisujejo strahoto katastrofe. Plameni gorečih vlakov so v temni noči strahotno osvetljevali prizore, ko so se od vseh strani čuli izpod gorečih razvalin obupni kriki na pomoč. Na železniški postaji Recea ni bilo nobenega uradnika, ker sta službojoči uradnik in kretničar pobegnili. Prvo pomoč so dali ponesrečenemu gojenci artiljerijske šole iz Sibinja, ki so se nahajali v brzovlaku. V brzovlaku je bil tudi potnik, ki je poznal Morsejev brzovoz in ki je iz postaje prvi brzovozil za pomoč. Oba strojevodji sta bila na mestu mrtva. Še le ko je prišel pomožni vlak iz Craiove, so se začela reševalna dela ter so težko ranjene odpravili v bolnico v Slatino. Dosedaj se je ugotovilo, da službojoči uradnik in kretničar nista vršila svoje službe, pa tudi vlakovodja brzovlaka iz Sibinja bi moral takoj ustaviti svoj vlak, ko je opazil, da vozi po napačnem tiru. Kretničarja in službojočega uradnika, ki sta kriva nesreče, išče policija, toda sta pobegnili. Škoda železniške uprave se ceni na 12 milijonov lejev.

v Bukarešti, 26. okt. (Tel. »Slov.«) Reševalna dela po nesreči v Receji se nadaljujejo. Do večera pa se še ni moglo ugotoviti točno število in identiteta žrtev. Pod razvalinami vlaka se nahajajo še mnogi potniki. Posebno izpod razvalin simplon-ekspresnega vlaka še niso mogli rešiti potnikov. V Bukareštu se širijo divje vesti o obsegu katastrofe. Smatra se, da je število žrtev mnogo večje, kakor se je prvotno poročalo. Zvečer se poroča, da dopisnik »Echo de Paris« La Coste ni mrtev, temveč da je ostal nepoškodovan.

Strog poslovnik

v Budimpešti, 26. okt. (Tel. Slov.) Novi načrt madjarskih vladnih strank o poslovniku za madjarski parlament težko ogroža svobodo govora poslancev. Tako posebno določba, ki jo je sklenila večina, da se stavki, fraze ali celi govori, ki žalijo čast in ugled države ali parlamenta, ali ki ogrožajo obstoječi državni in družabni red, smejo črtati iz zapisnika in da se ne smejo objaviti. Predlogi za izpremenitev zakonskih načrtov se bodo v bodoče obravnavali samo v odborih. Načrt kaže tendenco, da se parlament oropa svojega značaja kot politični forum ter se bo razen tega tudi bistveno poostрил poslovni red pri posvetovanjih v odborih. V plenumu bodo smeli v bodoče govoriti poslanci v splošni debati samo eno uro, pri interpelacijah pa 15 minut.

Angleška zveza s Francijo

v London, 26. okt. (Tel. »Slov.«) Lord Cushendun je v nekem svojem govoru branil angleško vlado glede angleško-francoskega mornariškega dogovora proti očitku tajne diplomacije. Anglija od početka do konca pogajanj ni prikrivala ničesar. Cilj angleške politike je, da vzdržuje z vsemi državami enako

dobre odnošaje. Najvažnejši faktor za Anglijo pa je ohranitev prijateljskih odnošajev do najbližjega sosedu, to je Francije, s katero antante ni treba obnoviti, ker ni nikdar prenehala obstojati. Ravno zato, ker upanje na mednarodno razorožitev v tem času ni posebno veliko, bi se morala Anglija, če noče obstruirati razorožitev, zadovoljiti s tem, kar je sedaj mogoče. Anglija se resno trudi za to, da se omejijo vojaške rezerve, v tem pogledu pa se nahaja v veliki manjšini.

Požar v katedrali

v Pariz, 26. okt. (Tel. Slov.) V katedrali v Tournayu je včeraj nastal požar, pri katerem je bilo uničenih več dragocenih cerkvenih umetnin.

Novi finančni minister ČSR

v Praga, 26. okt. (Tel. Slov.) Že dolgo obstoječa demisijska finančnega ministra dr. Engliša bo sprejela po 28. oktobru. Dr. Engliš se ne strinja s subvencioniranjem sladkorne industrije, katero trdovratno zahteva vladajoča stranka. Kot njegov naslednik se predvsem imenuje guverner Narodne banke dr. Pospíšil.

vladno večino Demokratičskega zgovora, ki bi mu vsled vrenja v njegovih vrstah bili Malinovi demokrati dobrodošli.

V nedeljo, 21. t. m. so zborovali tudi liberalci. Nar. liberalna stranka si je pridobila največ zaslug za bolgarsko ustavo in za zedinjenje severne in južne Bolgarije. Liberalna vlada Stambolova je izvršila organizacijo državnih uradov in zavela v Bolgarijo napreden duh. Toda od balkanske vojne 1.1912-13 liberalna stranka ni mogla več ohraniti discipline. Po svetovni vojni so razpadli v več frakcij. Ko je zadnja nedeljo prišlo v Sofijo okrog 7000 delegatov Kforčevove narodne liberalne in Stambolove liberalne stranke, sta se ti sorodni stranki zopet zedinili in pozvali ostale liberalne frakcije, da se jima priključijo.

Istega dne so zborovali tudi »široki« soc. demokrati, ki imajo pod vodstvom Janka Sakozova in Pastuhova organiziranih nad 30.000 članov. Naglasili so svojo zahtevo po levičarski vladi in pripravljenosti, da vstopijo v vlado. Sprejeli so resolucijo, kjer pozivajo dr. Džidrove »tesne« soc. demokrate, da se zopet združijo z njim.

Seveda ne drži križem rok tudi vladna stranka Demokratičski zgovor (Demokratska zajednica). Zadnja nedeljo so bili skoraj vsi ministri na shodih.

Naj pa izpadejo volitve v okrožne skupščine kakor hočejo in naj pride do vladne spremembe ali ne, gotovo je, da se razmerje Bolgarije do Jugoslavije ne bo mnogo spremenilo, dokler bo bolgarska diplomacija verjela tujim suflerjem, ki so kljub sladkim besedam v resnici ravno tako malo naklonjeni Bolgariji, kakor so Jugoslaviji. Ni samo v interesu svetovnega mira, temveč tudi v prospeh Bolgarije same, da išče prijateljske vezi s svojimi sosedi in da postavi dobrohotnost in prijateljstvo za temeljni princip svoje zunanje politike. Bratski bolgarski narod pa naj bo prepričan, da še ni treba biti sovražnik Bolgarov, kdor je prijatelj Srbom in da bo imel bolgarski narod med slovanskimi narodi tem več iskrenih prijateljev, čim bolj bo dokazoval svojo velikodušnost in res pravo slovansko vzajemnost. Šedivý.

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

VSAK

DAN

8-12, 2-6

POSUJE INSE-
RATNI ODDELEK
SLOVENCIA V
PAVILJONU PO-
LEGIONA -
NAROCNINA
- INSE RATI

Dobre in senčne strani nove uredbe

Davčna zakonodaja in ustroj eksekutive, to je organov, ki naj davčne zakone izvršujejo, posegajo globoko v gospodarsko življenje vseh pridobitnih slojev: delavcev, obrtnikov, kmetovalcev in industrijalcev. Vsi so zainteresirani na dobri davčni zakonodaji in na točno poslujoči finančni upravi. Imamo novi zakon o neposrednih davkih in sedaj se uveljavlja uredba o novi organizaciji davčne in finančne službe.

Ta nova uredba o organizaciji finančne uprave zasleduje zlasti dva namena: decentralizacija uprave in razbremenitev finančnega ministrstva. Dosele je bila tendenca vse centralne uprave, da pridriži sebi čimvečjo kompetenco. Posledica tega je bila preobremenitev ministrstva in zastoj v reševanju poslov, ker ministrstvo ni razpolagalo s potrebnim številom kvalificiranega uradništva. Uredba o organizaciji finančne uprave predstavlja prvi poizkus decentralizacije ali prenosa poslov na podrejena davčna oblastva. Decentralizacija ima to dobro stran, da se delo razdeli na večje število oblastev I. in II. stopnje davčnih uprav in finančnih direkcij, do katerih imajo državljani lažji dostop in ki odkazane jim posle lahko hitreje in ravno vsled ožjega kontakta s prizadetimi strankami tudi bolje rešujejo. Rekli smo, da ta uredba predstavlja le poizkus resnične decentralizacije. Kajti vidi se ji, da se merodajni faktorji še niso mogli otresti nekega nezaupanja do nižjih instanc, kar pa je končno razumljivo in utemeljeno v razmerah, ki še vladajo v nekaterih pokrajinah. Gotovo pa je, da predstavlja nova uredba velik korak na bolje, zlasti na polju indirektnih davkov, to je taks in trošarin. Dosele smo pri teh davščinah pogrešali vmesno instanco med davčnimi uradi in generalno direkcijo davkov v Belgradu kot drugo in zadnjo instanco. Potreba take vmesne instance s primerno kompetenco je bila preobčutna.

Dosele bodo reševale finančne direkcije vse pritožbe proti odločbam davčnih uprav v pristojbinskih zadevah, odločale v sporih o taksi na vozila ter izdajale dovoljenja za brezplačno uporabo trošarinskih predmetov za industrijske, obrtne in poljedelske svrhe, kar je bilo dosedaj pridržano ministrstvu. Trgovski krogi bodo zlasti z veseljem pozdravili določbo, da dobe nove finančne direkcije obširno kompetenco tudi v carinskih zadevah. Carinarnice bodo podrejene neposredno finančnim direkcijam, ki bodo imele vsled tega veliko širši delokrog kot pa sedanje finančne delegacije.

Na polju neposrednih davkov ne uvaja nova uredba v kompetenci nobenih bistvenih izprememb. Vse posle glede odmerjanja davkov, ki so jih v Sloveniji opravljala davčna okrajna oblastva in davčna administracija v Ljubljani, bodo odslej izvrševale takozvane davčne uprave. Le davek na dobiček podjetij, ki so zavezana javnemu polaganju računov, bo odmerjala finančna direkcija.

Vsi davčni uradi v Sloveniji se ukinejo, ravnotako tudi vsa davčna okrajna oblastva. Mesto njih bodo poslovala davčne uprave. Finančni minister bo naknadno določil število in sedeže teh uprav. Pričakovati je, da bo imel vsak politični srez svojo davčno upravo. Lahko se pa združita dva sreza v eno upravo, oziroma se kak večji srez lahko razdeli na dve davčni upravi. V območju finančne direkcije bo 24 političnih srezov in približno toliko bo najbrže tudi davčnih uprav. Sedaj imamo v Sloveniji 17 davčnih okrajnih oblastev in 43 davčnih uradov. Vsled zmanjšanja števila uprav v primeru s sedanjim številom davčnih uradov bodo državni izdatki v Sloveniji nižji, ker bo zadoščalo manjše število uradništva in ker ne bo treba plačevati najemnine za toliko uradnih prostorov.

Z novo uredbo se vsa davčna in finančna služba v celi državi uredi enotno. Iz tega vidika pomeni veliko pridobitev. Druga njena dobra stran je v tem, da prepušča obilico poslov, ki so doslej spadali v kompetenco ministrstva, finančnim direkcijam. V tem vidimo jamstvo za hitrejše funkcioniranje.

Pokazati pa moramo tudi senčne strani uredbe. V stvarnem pogledu je ministrstvu pridržanih vse preveč poslov, ki bi po pravici spadali v delokrog nižjih oblastev. Tako bodo finančne direkcije smele dokajevati povrnitev preplačil na davkih in taksoh le do malenkostnega zneska 500 Din. Samo do iste višine bodo tudi smele odpisovati davke in pristojbine zaradi neizterljivosti in zastaranosti. O višjih zneskih bo odločala generalna direkcija davkov v Belgradu.

Pripricani pa smo, da se bo uredba v tem pogledu kmalu popravila in kompetenca nižjih oblastev razširila, čim bodo ta oblastva v praksi pokazala, da se jim brez škode za državo lahko prepusti več pravic.

Ljubljanska oblastna skupščina

Včeraj se je vršila 10. seja v drugem zasedanju ljubljanske oblastne skupščine. Predsednik dr. Natlačen je otvoril sejo ob 9 dopoldne. Skupščinarjem je sporočil, da stavlja oblastni odbor sledeče predloge: 1. glede pritožbe dr. Antona Vilimeka zoper disciplinsko razsodbo disciplinskega sodišča oblastnega odbora. 2. Da naj oblastna skupščina sklene, da se cestni prog 1. od Stenarjev v Škofji Loki do stika z deželno cesto Škofja Loka—železniška postaja pri gostilni Plevna v dolžini ca 800 m; 2. odcep deželne ceste Škofja Loka—Jeprca proti Bitnjam v dolžini ca 270 m, izločita iz kategorije deželnih cest ter odstopita, prva proga Škofjeloški, druga staroleški občini v last in neposredno upravo kot javni občinski, vaški ali gospodarski poti. 3. O nakupu travnika pri bolnici v Brežicah. Nadalje navaja predsednik, da je oblastni odbor proučil predloge, ki so bili vloženi v skupščini oziroma pri oblastnem odboru glede gradnje deželnih cest. Zato predlaga, da oblastna skupščina sklene: 1. da se zgradi deželna cesta II. vrste Stara cerkev—Gorenje—Križ—Stari breg—Novi breg—Trnovec; 2. da se zgradi deželna cesta II. vrste Knežja lipa—Spodnji log; 3. da se zgradi deželna cesta II. vrste Lazec—Novi kot—Prezid z odcepom pri Bajterberski dragi v smeri Stari kot; 4. da se dogradi deželna cesta II. vrste Mirna—Tihoboj—Sv. Križ; 5. da se uvrsti občinska pot Razor—Podsmreka med deželne ceste II. vrste; 6. da se preloži deželna cesta II. vrste Dražiči—Repica; 7. da se preloži klanec na deželni cesti II. vrste Kumpnatelj—Vrčice; 8. da se preloži klanec na deželni cesti II. vrste Metlika—Vejar—Božakovo; 9. da se preloži klanec na deželni cesti II. vrste Slamna vas—Radovica; 10. da se preloži klanec na deželni cesti II. vrste Strekljavec—Luža; 11. da se preloži klanec na deželni cesti II. vrste Podzemelj—Črešnjevec—Krvavci vrh; 12. da se preloži klanec na deželni cesti II. vrste Kravčič vrh—Lokvica; 13. da se preloži klanec na deželni cesti II. vrste v Gradacu pri kolodvoru; 14. da se zgradi deželna cesta II. vrste Črna—Kranjski rak do meje mariborske oblasti. — Poslanci Perme in tovariši so vložili predlog glede napeljevanja električne razsvetljave v vasi Velika in Mala Račna in Predole. — Na interpelacijo, ki so jo vložili poslanci Josip Brenčič in tovariši na VI. plenarni seji II. zasedanja ljubljanske oblastne skupščine na g. velikega župana glede okuženja Ljubljane po tovarni Pollak in glede slučajev uraničnega prisada, je prejel g. predsednik od g. velikega župana odgovor, v katerem pravi, da bi bilo po izjavah okrajnega glavarja v Ljubljani, oblastvenega zdravstvenega in veterinarskega referenta in drž. vet. bakteriološkega zavoda v Ljubljani za odstranitev ali pa vsaj omejitev nevarnosti v prvi vrsti potrebno, da se popravi in razširi po vodni propadajoči vodovod, zgrade napajališča ter da se izvrši vsako leto zaščitno cepljenje živine in stalno nadzorovati dotične obrate, da vzdržujejo v dobrem stanju čistilne naprave in da ne odvajajo v Ljubljano nečističenih odcepnih voda. Popolnoma prepovedati odvajanje odcepnih voda v Ljubljano in Hribski potok je nemogoče, ako se hočejo za podjetja, od katerih živi precejšen del prebivalstva, sploh vzdrževati. Okrajnemu glavarju v Ljubljani je vel. župan izdal ponoven nalog, da označeno trdko in druge enake obrate primerno nadzoruje.

Nato je skupščina prešla na poročilo odseka za uredbe. Odsekovni poročevalec dr. Česnik je poročal

o uredbi o službenem razmerju cestarjev.

Oblastni odbor je 1. 4. 1928 prevzel v vzdrževanje 2452 km 927 m deželnih cest, 277 km 520 m okrajnih cest in 65 km 191 m državnih cest, skupaj torej 2795 km 638 m cestnih

prog. Na teh progah je bilo zaposlenih 251 cestarjev. Takoj pri prevzemu pa je oblastni odbor stavil gradbenemu ravnateljstvu na razpolago 49 cestarjev, ki vsled svoje starosti ali onemoglosti niso bili več sposobni za cestarsko službo. Vsi ti cestarji so imeli pravico do starostne preskrbine.

V oblastni službi je torej pri prevzemu poslov ostal 201 cestar. Vsak cestar je moral tedaj oskrbovati prično 14 km cestne proge. Ker je bilo to stanje nevzdržno, so si posamezni okrajni cestni odbori pomagali na ta način, da so najeli za vzdrževanje deželnih cest večje število stalnih pomožnih delavcev.

Službeni prejemki deželnih cestarjev so bili tako nizki, da nikakor niso odgovarjali sedanjim življenjskim prilikam. Naravno je, da cestarji pri tako nizkih plačah in pri tej dolžini cestnih prog niso mogli svoje cestarske službe izvršiti redno, natančno in vestno. Vsled tega je oblastni odbor sklenil, urediti na novo cestarsko službo in zvišati število cestarjev od 200 na 400. Z uredbo so se tudi na novo uredili službeni prejemki. Največje težkoče pri novi ureditvi je igralo finančno vprašanje glede kritja novih izdatkov. Letna potreščina po novi uredbi za 400 cestarjev in mostnarjev znaša 3.750.000 Din. K navedeni potreščini prispevajo tudi cestni okrajni odbori in sicer bi znašal prispevek 1.250.000 Din. Letna potreščina oblastnega zaklada za kritje službenih prejemkov oblastnih cestarjev znaša po novi uredbi 2.500.000 Din. Kritje za predmetno potreščino je bilo podano deloma v oblastnem proračunu, deloma pa v državnih dotacijah. V nadaljnjem se je poročevalec bavil z vsebino uredbe, ki smo jo mi že objavili.

Nato se je vršila splošna razprava o uredbi. Poslanec Sitar (soc.) je predlagal, da cestarjem odloči 8 urni delavnik.

Prof. Jarc je kot referent za javna dela branil uredbo in med drugim povedal: Ca stila zbornica! Gospod poročevalec odseka za uredbe nam je podal v zadevi izčrpan poročilo in zato se bodo moja izvajanja omejila le na nekatere najvažnejše stvari. Delo oddelka oblastnega odbora, za katerega sem jaz odgovoren, obstoji predvsem v tem, da se izvrše tista najnujnejša dela, ki so najpotrebnejša na naših cestah. Zato je bila prva stvar, katere se je lotil naš odsek, da je popravljen, kolikor mogoče popravljen pred vsem povodenjske poškodbe v kolikor so obstojale še iz leta 1926, ne da bi se bil kdo brigal za njih odstranitev. Velik del teh poškodb je danes odstranjen in so popravljene ceste v Selški in Poljanski dolini, predvsem Trbija in Sovodenj in Podrošč—Petrovo brdo. Kmalu bodo popravljene tudi mostovi v Kokrski dolini in ravno tako cesta Zalog—Polhovgradec, ki je do sedaj še nedotaknjena v starem poškodovanem stanju, katere pa bo, upam, popravljena prav v kratkem. — Druga stvar, katere se je lotil naš odsek, je bila izvršitev nujnih cestnih zgradb in zgradb mostov, v kolikor so zanje že obstojali projekti. Te zgradbe so bil porazdeljene po celi naši deželi. Popravljen je Bohinjski most čez Jelesko, dalje v kamniškem okraju most čez Pšato. V nedeljo se bo blagoslovil novi most čez Krko pri Šmihelu in ravno tako se imajo v kratkem popraviti ceste Markovec Viševk, Klanec pri Nemški vasi, cesta Radohova vas—Sela. Predvsem je treba pomagati hribovskim vasem. V kratkem se bo zgradila cesta Besnica—Nemilje, dalje Medvode—Tehovec, potem proga na Račico, v kratkem se vzame v delo tudi proga na Palovce.

Druga glavna stvar, katero je imel izvršiti gradbeni odsek, je bila ureditev cest, ko smo jih prevzeli v svojo oskrbo. Prevzeli smo jih veliko v skrajno zanemarjenem stanju in izdali za nakup gramoza in da smo jih spravili v dober stan, znesek celih 4.000.000

dinarjev. Če bomo s to akcijo nadaljevali, še prihodnji dve, tri leta, se je nadejati, da bodo ceste izgledale čisto drugače, kakor do sedaj. Priznavati pa se mora, da so že sedaj mnoge deželne ceste v veliko boljšem stanju kakor državne ceste.

Med glavne stvari spada tudi ureditev cestarske službe, kakor jo predvideva predložena uredba, s katero napravljamo prvi poskus. Imeli bomo 400 cestarjev. K razpravi o uredbi so se oglašili še poslanci Erjavec, Tratnik, Nemanic in Pevec.

Nato je bila uredba v načelu soglasno sprejeta.

V podrobni razpravi je poročevalec dr. Česnik podrobno navedel vsebino posameznih odredb.

Poslanec Sitar (soc.) se je zavzemal zato, da bi se cestarji zavarovali pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, da bi dobili za čas boleznih hranarino in da bi uživali vse tiste ugodnosti, ki jih nudi zakon o zavarovanju delavcev. Če se pa ustanovi oblastna bolnišnica blagajna, pa predlaga, da se do takrat zavarujejo pri Okrožnem uradu za zavarovanje.

Posl. Križnik in Arnež (SLS) navajata, da ni primerno za cestarje, da se uvede 8 urni delavnik, ker imajo cestarji po deželi navadno nekaj zemlje in hišico. Oni hočejo tudi svoje delo doma opravljati.

Posl. župnik Eppich (SLS) se zavzema za reducirane cestarje in predlaga, da bi oblastni odbor ugodil morebitnim prošnjam teh revežev.

Poslanec Jarc (SLS) se je v svojem govoru bavil s predlogom poslanca Sitarja glede osumnega delavnika, ki ga ni mogoče izpeljati, ker ni delo skozi vse leto enako. Glede zavarovanja pa je izjavil: Ker niso cestarji zavarovani pri OUZD, imajo pravico do vseh prejemkov 26 tednov za časa boleznih. Povprečno prejemka cestar 800 Din mesečno. Če bi bili zavarovani pri OUZD, bi bili v 9. plačilnem razredu. Prispevek znaša 46 Din, na leto 560 dinarjev, za vseh štiri sto cestarjev letno 224 tisoč dinarjev. Po poročilih gradbenega ravnateljstva zbolijo letno 10 odstotkov cestarjev. Bolezen traja po en mesec. V slučaju boleznih bi prejel delavec od OUZD 576 Din, od oblasti pa bo prejel 800 Din. Poslanec Jarc izjavlja v imenu oblastnega odbora, da bodo cestarji in njihovi sodelavci uživali vse tiste dobrane, ki bi jim jih nudil OUZD.

Posl. Sitar (soc.) se je z odgovorom posl. Jarca zadovoljil. Obenem je umaknil tozadeven predlog.

Končno je še spregovoril posl. dekan Skubic (SLS). Izjavljal je: Naša zbornica je gospodarska zbornica. Tudi ta uredba je gospodarska in socialna zadeva. Ugotavlja pa, da se opozicija SDS in SKS tega socialnega in gospodarskega dela ne udeležuje. Baš v času, ko se obravnava tako važna uredba, prinaša Kmetijski list napad na škofo. Vso to abstinenco in intrigantsko delo obsojamo. Ugotavljam, da SLS in socialisti g. Sitar delajo. To naj si dobro zapomnijo vsi volivci ob belih cestah, ki za nas ne marajo. (Ploskanje.)

Poslanec Sitar (soc.) se je zahvalil za ta poklon in izjavil, da so ga volivci zato poslali v oblastno skupščino, da tukaj dela. Za to izjavo je žel burno pritrdjevanje vse večine.

Nato se je vršilo glasovanje in je bila uredba tudi v podrobnostih v celoti sprejeta.

Nato je prišla v razpravo

uredba o okrožnih babicah.

Poslanec dr. Česnik je kot poročevalec na kratko poročal o uredbi. Uredba stremi za tem, da zatre zakonito mazaštvo in da pomaga siromašnim krajem, kjer je ta pomoč zelo nujno potrebna. Pri izdelavi uredbe je sodelovalo Društvo diplomiranih babic. Dalje so se pritegnili k sodelovanju babiška šola in zdravstveni referent pri velikem županu. V

Včeraj zvečer: kako lepo je bilo!

In danes..... Glava me boli in ves sem izmučen! Sedaj pa vzamem 1-2

Aspirin
tableti

in hitro sem zopet čil in svež. Zahtevajte pa vedno originalni zamo! „Bayer“, ki se spozna na modro-belo-rdeči varstveni znak.

nadaljnjem je podrobno navajal vsebino uredbe in prejemke, ki se določajo.

Nato so se oglašili k besedi poslanci Podvinski, Kastelic in Tratnik (vsi SLS). V mnogih krajih so delokrogi babic preveliki, tako da ne morejo izvršiti svojih poslov. Zlasti je to v hribovskih krajih. Poslanec Tratnik je poudaril pomanjkanje babic v brežiškem okraju, kjer jih je samo 17, mesto da bi jih bilo 35. Vsled premajhnega števila babic se čisto daga, da so matere ob težki uri same, kar ima čisto za posledico bolezn ali celo smrt.

Posl. Breclj (SLS) je v svojem govoru poudaril, da je uredba mišljena tako, da pride v korist predvsem siromašnim krajem in najbolj siromašnim slojem. Na ta način bo mogoče pomagati tudi tistim krajem, kjer sedaj ni diplomiranih babic, ampak si žene pomagajo same ali se poslužujejo mazačic, kar je kvarno. Stremeli smo tudi za tem, da nivo babic dvigne v moralnem pogledu. Babiška šola traja poldrugo leto. Vodi jo profesor Zalkar. Sprejemajo se bolj izobražene in moralno neoporečne žene.

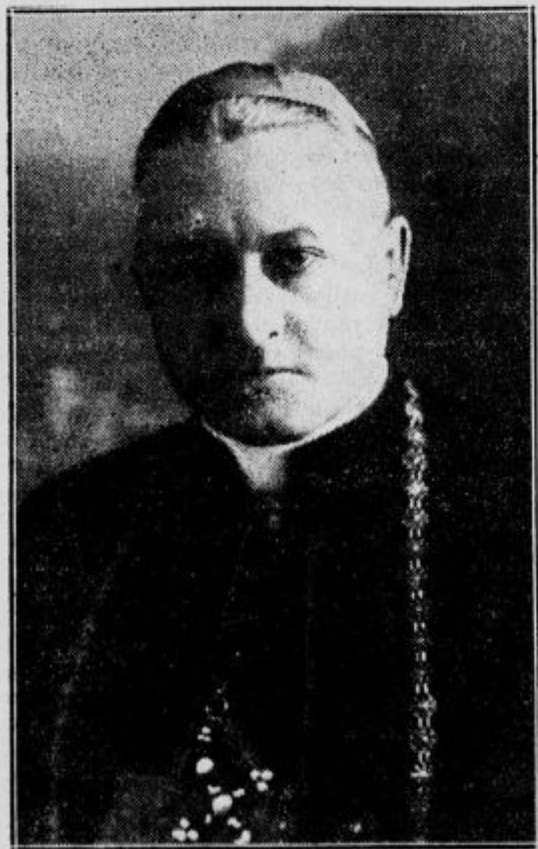
Poslanec Sitar (soc.) predlaga, da se tudi okrajne babice sprejmejo v oblastno službo.

Poslanec Breclj (SLS) pojasni, da je dolžnost občin, skrbeti za babično službo. Zato Sitarjevega predloga ne more sprejeti. Namen te uredbe je podpirati tiste kraje, ki sami ne morejo vsled pomanjkanja denarnih sredstev vzdrževati babic in jim preskrbeti babice, ki jih bo plačala oblast. S tem nikakor ni rečeno, da se bodo okrajne babice prevzele v oblastno službo. To se bo storilo samo tam, kjer je oblastni odbor sprevidel na predlog zdravstvenega okrožja, da je to potrebno. Tam se bo to mesto razpisalo in sistemiziralo.

Nato se je vršilo glasovanje in je bila uredba o okrožnih babicah v celoti sprejeta. Dalje je predsednik predložil še resolucijo, ki jo predlaga odsek za uredbe, po kateri naj se oblastni odbor pri sprejemanju učen in babiško šolo ozira na siromašne kraje in jim omogoči brezplačno šolo. Poslanec Breclj pripominja, da se to dejansko že vrši. Skupščina je tudi to resolucijo soglasno sprejela.

Nato je predsednik sejo zaključil ob 12. Popoldne je imel sejo odsek za uredbe. Prihodnja seja skupščine pa bo danes ob pol 9. Na dnevnem redu je poročilo predsedstva in poročilo odseka za uredbe.

Kardinal dr. Avg. Hlond

Ljubljana ima zopet v svoji sredi imenitnega gosta v osebi visokega cerkvenega kneza dr. Avgusta Hlonda, primasa Poljske. Nj. Eminenca kardinal Hlond je velik prijatelj Slovencev in je bil že večkrat v Ljubljani; po

slednjikart kot apostolski administrator Gornje Slezije ob ljubljanskem kongresu za vzhodno vprašanje, za katero se je vedno toplo zavzemal.

Kardinal Hlond je bil rojen pri Katovicah v Gornji Sleziji leta 1881. Oče, ki mu je umrl kmalu po vojski, je bil navaden železničar. Mati mu še sedaj živi v skromni leseni hišici, preživljajoč se z neznatno pokojnino po možu in z dohodki malega vrtiča, ki ga sama obdeluje. Kot deček je po svojem starejšem bratu spoznal salezijansko družbo ter vstopil v salezijanski zavod. Po dovršeni nižji gimnaziji je nastopil noviciat ter prejel redovno bleko. Po noviciatu je nadaljeval svoje študije v Rimu, kjer je napravil doktorat iz sholastične filozofije in pozneje na krakovski univerzi. Leta 1905. je bil posvečen v mašnika. Z veliko vnemo in spretnostjo je vršil razna opravila, ki so mu bila poverjena. Kmalu so ga predstojniki določili za važne službe na zelo odgovornih mestih. Bil je imenovan za ravnatelja salezijanskega zavoda na Dunaju, leta 1909. pa za provincijala nemške salezijanske redovne province. Dasi Poljak, se je znal tudi med Nemci tako uveljaviti, da si je priboril srca vseh: sobratov, sodelavcev in oblasti. Na Dunaju se je tudi seznanil z njim Ahil Ratti, tedanji nuncij v Varšavi, sedaj papež Pij XI. Le-ta je mnogo občeval z njim ter kmalu spoznal v skromnem salezijanskem redovniku moža izrednih zmožnosti, finega takta, širokega obzora in neustrašene podjetnosti.

Ko je bila leta 1922. na novo ustanovljena škofija v Gornji Sleziji, ki je po plebiscitu propadla Poljski, je papež Pij XI. določil za to mesto, ki je bilo radi političnih razmer in narodnih bojov silno težavno, dr. Avgusta Hlonda. Nade sv. očeta niso varale: novi vladika je svojo na novo ustanovljeno škofijo kaj kmalu vzorno organiziral, ublažil nasprotstva in si pridobil splošno zaupanje in spoštovanje.

Leta 1926. je umrl gnezno-poznanjski škof, primas Poljske. Na njegovo mesto je papež imenoval dr. Avg. Hlonda v prepričanju, da bo on naspobnejši prevzeti težavno dediščino. Tudi v tej obsežni in važni škofiji so hudi narodnostni boji razdvajali duhove. Trebalo je moža, ki bi znal z močno osebnostjo in finim taktom na vse strani pomirjevalno vplivati. Imenovanje dr. Avg. Hlonda za poljskega primasa je bilo splošno z navdušenjem sprejeto in tudi tisti, ki so prvotno zrlj nanj z nekakim nezaupanjem, so kmalu sprevideli, da so dobili v novem nadpastirju moža, ki je vzvišen nad vsako sumničarje.

Lansko leto je bil imenovan za kardinala. Ko je kot novi kardinal potoval po raznih italijanskih in nemških mestih, kjer delujejo salezijanci, je bil povsod sprejet z veliko slovesnostjo in z znaki visokega spoštovanja.

Kardinal Hlond je osebnost, ki je na prvi pogled napravil vtis izrednega moža. Odlikuje ga tista iskrena in odkrita ljubeznivost, ki si jo je pridobil v šoli čast. don Boska, ustanovnika salezijanske družbe. Visoko je izobražen na vseh poljih, se je že v mladosti mnogo pečal tudi z glasbo. Kot gojenec sal. zavoda v Lombriacu pri Turinu je bil član domače godbe ter z veliko spretnostjo igral Cklarinet. Trije njegovi bratje so bili istotako salezijanci, katerih najstarejši je umrl pred par tedni, mlajši pa je provincijal salez. redovne province in je znan tudi med Slovenci kot skladatelj Hlondovski.

Kard. Hlond razume tudi slovensko in se je hotel s slovenskimi sobratji vedno le slovensko pozdravljati.

V visokem gostu, ki se mudi te dni v Ljubljani, pozdravljamo ne samo cerkvenega kneza, ampak tudi odličnega sina bratskega nam poljskega naroda in želimo, da bi mu to kratko bivanje med nami ostalo trajno v blagem spominu.

Ada Negri:

Sestra Gregorija

Mala sestra usmiljenka, ki je prihajala ponoči čut k ubogemu stricu, bolnemu na sru — drago mi je spominjati se hudega, ki mi ga je kdo prizadejal, ali ki sem ga jaz komu storila.

Male postave je bila in drobnih udov: zdelo se je, da ji je halja pretežka, vendar je stopala v njej urno in gibko. Ni se skoro videlo potez obraza, tako so bile nežne: zaključena belina na ovratniku je povzročala, da so se videle še bolj fine in prosojne.

Res ne vem zakaj žene naših dni ne nosijo takih ovrtnikov iz kokenosti, da bi bile lepše. Ni ga okrasa, ki bi boljše od njega obdajal sladki ženski oval, ki bi dajal očem in celoti izraz čistosti, presegajoč vsako krasoto.

Razume se, da sestra Gregorija nikoli ni mislila na take posvetne stvari. Zanj je imel ovrtnik isti pomen, kot tonzura za duhovnika.

Ni bilo mogoče natančno določiti njene starosti. Drobcane gubice na koži bitja, ki se nikoli ne greje na solnce, so bile, dejala bi, otroške. Med tistimi gubami so se jasna, modra očesa svetila ob nedolžnosti.

Prihajala je zvečer ob desetih: o polnoči je pričelo do sedmih zjutraj trajajoče samotno čuvanje v bolniški sobi. Ob tej uri jo je nado mestil kdo izmed nas in potem, ko je stoji spila belo kavo in v naglici malo poklepotala, se je vrnila v samostan.

V dom, od hudega potr in od smrti ogrožen, je vstopil z njo pokoj. Pa ni prišlo z njo tudi upanje. Vsi smo se zavedali, da od tiste bolezni stric ne more ozdraveti.

Kaj je novega

Koledar

Sobota, 27. oktobra. Frumencij, Antonija, Sabina.

Osebnosti

★ **G. veliki župan dr. Vodopivec** se je vrnil z dopusta ter je zopet prevzel svoje posle. Sprejema stranke kot običajno ob torkih in petkih.

★ V naše državljanstvo so sprejeti Jožef Berlog, delavec iz Laškega, Filip Krovič, čevljarški pomočnik iz Laškega, Franc Godec, trgovski pomočnik iz Maribora, Josip Koštal, želez. delavec iz Grosuplje, Marijan Kodrič, dijak trg. akademije iz Ljubljane in Srečko Krizmanič, čevljarški pomočnik iz Maribora.

Ostale vesti

★ Ob nedeljah in praznikih mnoga gradbena podjetja ne poznajo počitka. Kar razpaslo se je, da na vseh stavbah ob nedeljah delajo. Če je oblast uredila nedeljski počitek o trgovinah, naj ga uredi tudi pri zgradbah. To delo veliko bolj moti nedeljsko prazničnost in mir kot kako drugo. V interesu javnosti in prizadetega delavstva naj se vsako delo na gradbah ob praznikih in nedeljah prepove.

★ **Zapiranje in odpiranje trgovin v mariborski oblasti.** Ker je trgovski gremij za mariborsko okolico dobil izjemno dovoljenje glede odpiranja in zapiranja trgovin, se sporoča ostalim trgovskim gremijem, da se tudi njim ustreže, ako se predloži tozadevna prošnja. Vse te izjeme bodo veljale do tedaj, ko se izda splošna uredba. Zato naj trgovski gremiji v mariborski oblasti sporočijo v posebni vlogi, kako želijo imeti urejen obratovalni čas v svojem okolišu, nakar se jim bo dalo prehodno dovoljenje v smislu njihovih želj.

★ **Samo 750 Din** bo stalo potovanje v Prago ob priliki svetovoslovskih dni 1. 1929. Zatorej se tega izleta lahko udeležijo vsakdo, ki sporoči svoj naslov in vpošlje do konca novembra t. l. tretjino omenjene vsote Jugoslovanski orlovski zvezi, Ljubljana, Ljudski dom.

★ **Otvoritev brzjava.** Pri pošti Osilnica je otvorjena brzjavna postaja.

★ **Preselitev pošte v Mostah pri Ljubljani.** V dnevi 30. in 31. oktobra se bo preselila pošta v Mostah pri Ljubljani v druge prostore in bo zaradi tega za poslovanje s strankami zaprta. Došle brzjavke bo dostavljala pošta Ljubljana 1.

★ **Nove cigarete.** Monopolska uprava bo v prihodnjih dneh dala v promet novo vrsto cigaret pod imenom »Bregalnica«, ki bodo napravljeni iz najboljšega tobaka. Zavoj z 20 cigaretami bo stal 16 Din.

★ **Gradbena rokodelska šola na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.** Redni pouk se letos izjemoma prične v ponedeljek, 5. novembra. Vpisovanje in izpiti pa se vršijo, kakor javljeno, od 29. do 31. t. m.

Slovenci! Slovenke!

Spomnimo se 29. oktobra 1928! Dostojno proslavimo desetletnico našega osvobođenja!

Vendar sta si — sama ne vem, kako — bolečina in smrt nadeli v prisotnosti sestre Gregorije smejoče in lahkotno oblačilo: prevzeli sta videz naravne stvari — potrebne torej in lepe, kot je vsaka naravna stvar.

Pripovedovala je, da že trideset let ponoči čuje po hišah, kjer imajo bolnike. Ni se spominjala, kakšna je opoldanska svetloba. Živeča ob luči svetilk, je sama postala svetilka: luč iz alabastra, pri kateri ne razločimo oblike njenega notranjega plamena, vendar uživamo njeno umerjeno svetlobo.

Veliko drugih stvari je še pripovedovala: tudi zato, da raztrese ubogega strica, ki se je v urah premirja, ki mu ga je bolezen privoščila, vračal k polni zavesti, in ko sam ni mogel govoriti, rad poslušal govorjenje.

Taki pogovori so se vedno vršili med desetimi uro in polnočjo.

Koliko bridkosti, koliko žalovanja je ona videla in se jih je z roko dotaknila!... Kakšne napore je prenesla, s tistimi ubogimi štirimi kostmi, sklenjenimi v križ!... Ni se hvalila: »Mučila sem se.« Ni silila k pripovedovanju o tistem trpljenju. Iz jasnosti besede so izvirale izpremenjene revščine, rane, agonije, dela pomoči: skoro kot bi dejala: »Bil je pomladni dan. Svetilo je sonce na nebu in na zemlji. Ptički so prepevali.«

Vedno pripoveduje je končala s tem, da je govorila samo sebi, pozabljajoč našo prisotnost. Tako je bilo brez dvoma tudi takrat, ko je govorila o bolnici, tako prizadeti od bolezn, da se ni mogla geniti in je bilo zato treba njeno nesnago »loviti v roke«.

V postelji je stric polagoma zadremal. Soba je bila razsvetljena samo od nočne svetilke, prižgane pred robbiansko majolico. In glej! Ob besedah sestre Gregorije zagledam v polmrazu nenadoma vstajati rože: brez peclja,

Stavka steklarjev končana

Štrajk steklarjev, ki je zajel celo državo in ki je trajal ravno 4 mesece, je končan. Tega štrajka se je udeležilo delavstvo iz sledečih podjetij: Zagorje, Hrastnik, Sv. Križ pri Rogasli Slatini, Straža pri Rogatecu, Daruvar in Paračin. Vzrok boja med podjetniki in delavci je bil v prvi vrsti zastarel plačilni sistem. Dosedaj je vladal takozvani šok sistem. Plača od šokov, ki so tehtali od 8—10 kg. Delavstvo pa je zahtevalo vpeljavo češkoslovaškega plačilnega sistema na podlagi enote — 100. Pri konferenci v Hrastniku dne 25. oktobra je prišlo do sporazuma, ker je pristalo podjetje na češkoslovaški sistem. Delo se bo zaračunavalo takoj od peči, ne pa šele od embalaže, kakor prej. Dalje se je priznal delavstvu plačan dopust in sicer: Kdor je stalno zaposlen od 2—5 let, ima pravico do 6 dnevnega, od 5 let dalje pa do 8 dnevnega dopusta. Vse to bo uredilo na podlagi kolektivne pogodbe. V svrhu regulacije cen in odstranitve sporov bo funkcionirala stalna tarifna komisija. K temu štrajku je še pripomniti, da se je delavstvo brez izjeme vsepovsod zadržalo izvrstno in ni dalo povoda za kakako intervencijo oblasti.

Težka avtomobilska nesreča v Trbovljah

Družba šestih oseb se je peljala z avtomobilom iz Krškega v Trbovlje na pogreb dr. Dimnika. Pot iz Hrastnika v Trbovlje je jako strma in vijugasta. Avtomobil je vodil sam lastnik g. Leopold Rebešek, lesni trgovec iz Blance. Nad ovinkom nedaleč od hiše gospe Bajde so odpovedale avtomobilu vse zavore. Klanec je precej strm in avtomobil je zato drdral z veliko brzino. Ker je pretila nevarnost, da ne bi z avtomobilom zavozili v tamkajšnji precej globok jarek, kjer bi lahko bili vsi mrtvi, je zavozil šofer v hrib in dal sopotnikom znamenje, naj se rešijo s skokom z avtomobila. Soproga postajenačelnika iz Krškega in njena hči sta se še pravočasno rešili. Odvetnik dr. Dobovišek iz Krškega si je zlomil roko. Poškodovana je tudi njegova soproga in šofer Rebešek, ki mu je zlomilo hrbtenico. Neškodovana je ostala ga. Rupertova iz Krškega. Ponesrečence je reševali avto takoj prepeljal v trboveljsko bolnišnico, kjer jim je zdravnik dr. Cizelj nudil prvo pomoč. Lesnega trgovca Rebeška so nato s prvim vlakom prepeljali v Ljubljano. Avtomobil je popolnoma razbit.

Požar v Zgornjih Hočah

Proti 21 je začelo predvečernjem nena-doma goret gospodarsko poslopje posestnika Karla Glaserja iz Zgornjih Hoč. Na pomoč so prihitele požarne brambe iz Hoč, Razvanja, Bohove, Pobrežja in Maribora. Mariborska požarna bramba se je podala na mesto požara pod vodstvom poveljnika g. Vollerja ter z veliko turbino. Dasi je ogenj zavzel velike dimenzije, se je vendar posrečilo rešiti gospodarsko poslopje. Zgorele pa so velike zaloge sena in slame v skupni vrednosti nad 30.000 dinarjev. Pri požaru je sam posestnik Karl Glaser dobil težje opekline in je moral iskati zdravniško pomoč. Vzrok požara je doslej še nepojasnen.

plavajoče v zraku, kot ruske na vodi; bile so bele, bele kot plamenčki, užigajoči se na lačvihjih.

Hotele so mi nekaj povedati, zakaj zrla so vame s posebnim pogledom cvetja.

Cvetje, cvetje, priklito iz svetih rok sestre Gregorije. Takoj je izginilo, vendar prikazen je ostala v duši.

Nekoga jutra je morala sestra Gregorija napraviti par vbodov na halji, ki se ji je razšila ravno na boku. Ni se ji posrečilo vtekniti nit v šivanko. Uboga očesca, izmučena od prečutih noči!... Poskušala, iznova poskušala, pa na noben način ni hotela nitka v šivanko. Ponudila sem se, da ji pomorem: pustila je pasti v naročje iglo in sukanec in roke so jej izginjale v širokih rokavih.

Reče ponižana:

»No!... Resnično, bojim se, da sem grešila zoper potrpežljivost.«

Edini nekoliko strožji rek, kar sem jih kdaj čula od nje. Vendar ga je izrekla s komaj zaznavnim glasom; in s tako sladkostjo in težkim očitkom sama sebi, da je bilo očarujoče.

Sestra Gregorija je bila, ki je zaprla oči ubogemu stricu. Skoro neopažena je prišla smrt, proti zori. Vzdih — in pokoj. Sestra Gregorija ni izpremenila obličja. Koliko jih je že videla umreti?... Z nežnimi prsti je potisnila negibne veke na osteklenele oči, nato je pričela z nami moliti, dokler nista prišla dva moška, da sta umila in oblekla truplo.

Naloga sestre Gregorije je bila dovršena. Pozdravila nas je smejljaje: »Bog vas spremlja!«

Smrt, ki je stopila v hišo, je odsevala iz njenega otroškega obrazka v izrazu pokornosti in ustaljene sreče.

Iz Amerike v Ljubljano po nevesto

O zanimivem slučaju si šepčejo te dni po Ljubljani. Pred dvajsetimi leti je živel tu mlad mehanik, ki pa ni mogel dobiti zasluzka ter se je vsega, kar je poskusil, prijel smola. Ves obupan je poskusil še zadnje: Ameriko. Pustil je tu svojo nevesto in stariše ter odšel v tujino za kruhom. Nevesti pa je obljubil, da pride čez nekaj let ponjo. Mladi mož je imel v Ameriki večjo srečo kot doma. Po naporu več let se je mogel postaviti tam na lastne noge in že pred vojno je imel v Filadelfiji lastno mehanično delavnico. Na svojo nevesto ni pozabil, toda vojna mu je preprečila, da bi šel ponjo. Tudi se je mož zarotil, da se ne oženi prej, dokler ne bo imel toliko premoženja, da nudi svoji ženi vse, kar si bo le želela. Sedaj je to dosegel in odpravil se je poln upanja v domovino. Obiskal je svojo izvoljenko, ki še vedno tam stanuje kot prej. Ko jo je hotel objeti, ga je na lahko odrinila. Zvesti zaljubljenec ni prav nič zapazil znatnih sprememb, ki sta takoj pritekla in zvedavo gledala tujca, ki je takoj spoznal, da je prišel mnogo, mnogo prepozno. Žena ga je povabila h kosilu. Opoldne mu je predstavila svojega moža, skromnega državnega uradnika ter najstarejšega otroka, šestnajstletno hčer. Z resignacijo in strtim upanjem v srcu je 45letni mož odpoval nazaj v Ameriko, potem, ko je prav po amerikansko obdaroval otroke svoje nezveste mu neveste.

★ **Utopljenec v Krki.** Blizu St. Petra pri Novem mestu so potegnili iz Krke dne 25. t. m. utopljenca, ki je moral biti že kake tri tedne v vodi. Obleden je bil v delavniško obleko, čepico je imel zataknelo za srajco, okrog vratu je imel zadrženo vrvice. Pri pregledovanju so našli pri njem na pločevino za silo začrtano označbo: »Pogrešani Ostanek, mizar iz St. Lovrenca.« Obveščeni orožniki so ugotovili, da je utopljenec res neki Franc Ostanek iz St. Lovrenca pri Vel. Loki, ki je dne 3. t. m. neznano kam izginil. Zdravniška obdukcija v St. Petru je dognala, da o nasilni smrti ni govora.

★ **Nesreča na lovu.** Pred nekaj dnevi je šel na lov Franc Kulovec iz Praproč št. 13 pri Novem mestu. Ko je prislonil puško k drevesu, je sunil z njo ob suho vejo, katera je sprožila petelina in ves strel je šinil možu v ramo. Pogasil si je sam obleko, ki se je vsled strele vnela in šel nato domov, kjer so mu za silo obvezali silno razmesarjeno rano, nato ga pa odpeljali v kandijsko bolnico.

★ **Ukraden brus.** Brusač Jurij L. je pred dnevi nenadoma zbolel in je moral v bolnico. Svoj brus pa je izročil svoji prijateljici Anuški z naročilom, naj ona brusi po cestah. Ko se je vrnil iz bolnice, ni bilo ne Anuške ne brusa, vrednega 1000 Din, niti njegove kompletne nove obleke. Mož je še zvedel, da mu je Anuška postala nezvesta in se omožila s ciganom ter se z njim klati sedaj v okolici Ljubljane. Če jo dobi policija ali orožniki, bo morala za nekaj dni prekiniti svoje ciganske medene tedne.

★ **Dva nova podmornika.** Naše ministrstvo za vojsko in mornarico je naročilo v Franciji dva nova podmornika. Gradita se v ladjedelnici »Gloire« v Nantesu. Podmornikoma bo ime »Smeli« in »Osvetnik«. V Nantesu je že posadka za oba podmornika s poročnikom vojnega broda Tomičem in korvetnim kapitanom Ulmanskim. Oba nadzorujeta graditev obeh podmornikov, ki bosta dovršena do meseca novembra, nakar bosta odplula v naše vode.

★ **Kako velik je Split?** Letos je Split narastel za 2250 prebivalcev. Mesto šteje sedaj 33.270 prebivalcev, z vojniki in tuji pa se računa na 40.000 prebivalcev, dočim bi z okoliškimi občinami štel okrog 50.000 prebivalcev. Split je po velikosti šesto mesto v naši državi.

★ **Veliko posojilo Subotice.** Občinski svet mesta Subotice je pred dnevi sklenil, da najame posojilo v znesku dveh milijonov dolarjev, ki ga bo nudila finančna skupina Mac Daniela. Pogoji javnosti še niso znani, trdi pa se, da so povoljni in da je ponudba resna.

★ **Huda železniška nesreča.** Blizu Sremske Mitrovice se je pripetila v četrtak huda železniška nesreča, ki je zahtevala dve človeški žrtvi. Šele 19letni hlapec Peter Heinrich in služkinja Anica Lenert sta se peljala z vozom domov. Ko sta se peljala preko železniškega tira, nista opazila, da je bliža vlak. Vlak je zadel v voz, ga razbil in vrgel daleč proč. Služkinjo Lenertovo je vlak povozil, da je bila takoj mrtva, hlapcu pa je odrezal obe nogi. Prepeljali so ga v bolnico v Sremski Mitrovici, kjer je kmalu umrl.

★ **Iz strahu pred roparji ubil hlapca.** Po južnem Banatu neka roparska tolpa že več tednov ropaja, požiga, krade in ubija. Pred dnevi so ti roparji udri v hišo bogatega posestnika Josipa Pfeifferja v Jarčevu, ga oropali in mu obljubili nov obisk. Od tedaj je bil Pfeiffer stalno oborožen in zelo oprezen. Ko je pred sinočnjim slišal z dvorišča sumljivo šepetanje, je šel ven in v temi ustrelil na neko temno postavo. Ko je stopil bližje, je ugotovil, da je ubil svojega poštenega hlapca

Kleina. Ta slučaj je Pfeifferja tako pretresel, da se mu je zmedlo.

★ **Preokret v novosadski vohunski aferi.** V vohunski aferi novosadskega trgovca in vojne dobavitelja Dimiča je nastal preokret. Potem, ko je mornariški kapitan Matijević izvršil samoumor in se je poskušala zastrupiti njegova žena, je pravosodni minister v četrtak ukazal, naj se preiskava v tej stvari odvzame dr. Tomislavu Novaku in se da novosadskemu sodniku Mihajlu Spasiću.

Proti nevarnosti infekcije potom ustae dupljine rabeite oku ne

ANACOT-PASTILE

DRA. WANDER

ki ne potrebuje nobenega drugega pripomočka, ker so po celom svetu znane radi svojega preizkušene in zanesljivega učinka.

★ **Kleopatra.** Zgodba o kraljevskem Egiptanu Harmakisu, njegovem padcu in maščevanju, kakor je bil sam napisal. To je naslov povesti slavnega angleškega pisatelja H. R. Haggarda, ki je izšla pravkar kot 28. zvezek Ljudske knjižnice. Cena broširanemu izvodu je 28 Din, vezanemu 40 Din. Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna. Zgodovinske podatke k temu silno napetemu romanu je napisal g. prof. M. Slavič, ki se je sam mudil v Egiptu. Roman se opira torej na resnično zgodbo in je silno privlačen ter nam docela naravno slika šege in navade starih Egipčanov in življenje na dvoru kraljevske razuzdanke Kleopatre, ki je s svojo pohotnostjo in razkostonostjo pripravila žalosten konec nekaj tako mogočnemu kraljestvu egipčevskih faraonov.

★ **Duhovnega pomočnika išče bolan župnik.** Da mu brezplačno hrano in stanovanje, dobi remuneracijo od kršč. nauka na dvorazredni šoli, tedensko 7—8 ur in štolnino; do železn. postaje je tri četrt ure, do Ljubljane tri postaje. Nastop takoj. Naslov v upravi.

★ **PRI LENIVOSTI ČREV, kataru v žolodu in črevih, oteklini v notranjosti debelega črevesa, nagnjenju k vnetju slepiča odstranjanja naravna »Franz-Josef-greničica naglo vsako zastajanje v organih spodnjega telesa, in to brez bolečin. Dolgoletne izkušnje v bolnicah dokazujejo, da raba »Franz-Josef-vode izbornu urejuje delovanje črev. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.**

★ **NOGAVICE, rokavice in pletenine se dobe v veliki izbiri pri terdki Prelog, Ljublj.**

Drevi ob osmih orlovska akademija v veliki dvorani Uniona.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nočno službo vršita: Bohine na Rimski cesti in Leustek na Resljevi cesti.

○ **Kardinal dr. Avg. Hlond** pride v Ljubljano drevi ob 17. uri in 22 minut. Na kolidvoru ga pozdravijo cerkvene, vojaške in civilne oblasti. Svira godba Dravske divizije.

○ **Žalno mašo** za padlimi in umrli bori imata Udruženje vojnih invalidov in Zveza slovenskih vojakov v Ljubljani v ponedeljek, dne 29. t. m. ob 7. uri zjutraj v tukajšnji frančiškanski cerkvi. Dolžnost vojnih invalidov in vdov ter bivših vojakov svetovne vojne je, da se maše udeležijo, vabimo pa tudi vse drugo cenjeno občinstvo, posebno pa »ruštva in korporacije. Maša ima tudi pomen slavnosti desetletnice.

○ **Kdor želi potovati v Prago** prihodnje leto, ko bodo Čehi slavili 1000letnico sv. Vavclava, naj svoj naslov sporoči Jugoslovanski Orlovski zvezi, Ljubljana, Ljudski dom. Potovanje traja teden dni in stane za III. razred 750 Din. Všeteta je v tej vsoti tudi vsa prehrana na potovanju in v Pragi.

○ **Avtozveza Ljubljana—Zg. Šiška** (mitnica). Od 27. t. m. se odpravi redna zveza med Ljubljano in Zg. Šiško (mitnico). Cena 1 Din. Avtobus bo vozil vsakih 10 minut.

○ **Masarykova cesta** je zopet postala briga mestne občine. Ob kolodvoru urejujejo hodnik ter polagaajo ob njem robnike do Dunajske ceste. Na nasprotni strani pa kopljejo v smeri od Dunajske ceste proti Miklošičevi cesti odvodni kanal.

○ **K sadni razstavi na velesjemu.** Občinstvu, ki si je ogledalo sadno razstavo se sporoča, da je dobiti na velesjemu še nekaj zabojev sadja, kakor: Kanadk, mošankarjev, tafelčkov, bobovcev, boskopskih kosmačev itd.

○ **Čuden samomorilni kandidat.** Pasanti Masarykove ceste so v četrtke zvečer prisostvovali mučnemu prizoru. Neki popolnoma pijan možakar se je vlekel na tramvajski tir ter na ves glas kričal, naj tramvaj vozi preko njega, da bo vsaj prejel »hin«. Stražnik je uganil njegovo namero, neznanec je hotel namreč s tem trikom vzbuditi sočutje občinstva in potem kaj naberačiti. Pa se je zmotil, kajti moral je v zapor. Ugotovili so v njem starega potepuha Antona S. Zjutraj ko so ga izpustili, se ni hotel nič spominjati, izjavil pa je, da bo odšel peš v Zagreb iskati dela.

○ **Mestna zastavljavnica** v sredo, 31. t. m. radi snajenja ne posluje.

○ **Pri Čadu pod Rožnikom** zopet vsako soboto in nedeljo sveže koline.

Koncert Pevske Zveze

Na sporedu nedeljskega koncerta so zastopani po svojih krepkih pesmih sledeči skladatelji: E. Adamič z dvema, O. Dev in dr. Dolinar vsak z eno, Ant. Foerster z dvema, P. Jereb, J. Klemenčič, A. Lajovic, Ant. Nedved, I. Ocvirk, St. Premrl, H. Sattner dr. Schwab in M. Tomc vsak po eno in V. Vodopivec z dvema. Višek sporeda bo gotovo skupno petje v zboru krog 800 pevcev in pevke. Zenski zbor (krog 450 pevke) bo odpel Klemenčičovo nežno zasnovo »Slavico« iz »Pevca« III. l. moški pa krepko Foersterjevo »Povejte, ve, planine!« Pesem je polna dramatične sile, spada med naše najboljše klasične pesmi, ki zahteva svežih glasov in živih src. Ker zahteva tehnično izredno veliko od pevcev in je pisana le za številnejše zore, je le malokdaj na sporedu. 350 krepkih moških grli bo dalo pesmi gotovo tisto silo, ki jo je vložil vanjo skladatelj-velikan. Skupno bo pa zapel združeni mešani zbor Sattnerjevo »Vrbico« (Glasb. Mat. 1898), ki je, dasi pisana v dosti homofonem stilu, izredno polna dramatične sile, ki jo vsebinsko dviga in žene do vrhunca. Izredno učinkovit je konec, v katerem naroča vrbica deročim valovom, naj pozdravijo brate v tujini in zahteva, naj nam tujina »skoraj vrne drage rojake«. Spored je tako zaokrožen, da velja prva pesem našemu Korotanu (St. Premrl, Stiško okrožje), vmes se vrste koroške narodne, pesmi goriske in izrazitega belokranjskega folklorja (»Kresovale tri devojke«). Vodilna misel se preljuje v ranjanje otrok, peva o slov. domu in naših lantih (Dolinarjeva »Domu«), se igra z Lajovicimi »Pastirki«, toži z »Mojo«, nad hudobci, ki plešejo po naši zemlji (Adamčičeva »Tožba«), se zavije tja na našo sinjo Adrijno, kjer vidi zaslužnjene brate in vpraša z boleštnim krikom: kdaj vstane naš narodni junak? Kdaj vstane iz robstva prost Slovan? (Foerster »Povejte, ve, planine!«) in dvigne v sklepni pesmi v močnem zboru zahtevo po vrnitvi bratov pod rodni krov. Ko praznuje naša P. Z. proslavo našega osvobodjenja, ne more drugače, kakor da posveti svoje misli in vse svoje srčne želje onim bratom, ki še niso z nami, ki še niso dosegli osvobodjenja in ujednjenja. Naj bo ta močeni koncert — iskren pozdrav njim, ki bodo v duhu z nami, kakor bomo mi z njimi.

DOUBLE SUKNJE

in double blaga
najcenejše pri

Drago Schwab, Ljubljana

Maribor

□ Akademska maša bo jutri ob pol 12 v frančiškanski cerkvi; točno ob četrta na 12 pridiga (g. msgr. Vreže).

□ Proslave 10-letnice Češkoslovaške in 25-letnice »Českega kluba«, ki se vrši danes ob 20 uri v veliki dvorani Narodnega doma, se udeležijo tudi konzul dr. Resl iz Ljubljane, ki pride v Maribor danes ob 14.51 Na proslavo pridejo tudi gostje iz Zagreba in Ljubljane; udeležbo je obljubil tudi zastopnik Zveze jugoslov.-češkoslov. Lig iz Beograda. Sodeluje vojaška godba, ki bo izvajala same češke skladbe.

□ Opozorilo. Ob priliki obiskanja grobov na obeh pokopališčih na dan Vseh Svetnikov 1. nov. se iz prometnih ozirno brezpogojno prepoveduje od 12. do 19. ure vožnja za vse vrste vozil po Pobrežki cesti od državnega mostu na Kralja Petra trgu do pokopališča na Pobrežju. Vozila, namenjena na omenjeni pokopališči, naj vozijo po Tržaški cesti in Siplni ulici do Pobreške ceste, kjer se ustavijo.

□ S svojega dopusta se je včeraj vrnil urednik Slov. Gospodarja Januš Golec in je nastopil pri tukajšnjem okrožnem sodišču svojo desetdnevno custodio honesto.

□ Pojasnjena usoda Ignacija Zalokarja. 21. junija t. l. se je odstranil od doma 13-letni Zalokar Ignacij, učenec II. gimnazijskega razreda. Domov ga ni bilo več. Na vse strani so se vršila poizvedovanja. Nekatere priče so sicer izpovedale, da so videli dečka omenjenega dne na desnem bregu Drave in da je deček padel s čolna v Dravo. Toda skrivnostno izginotje 13-letnega dečka in pa dejstvo, da ni Drava v teku štirih mesecev vrgla utopljenčevega trupla na suho, je dalo povoda najrazličnejšim govoricam in domnevam, ki so se pa končno pokazale kot neresnične. Dne 13. t. m. namreč so našli de-

lavci, ki delajo pri regulaciji reke, v bližini vasi Starše pri St. Janžu na Dravskem polju in sicer na nekem otoku človeško okostje moškega spola. Samo na srednjih delih telesa je bilo še nekaj mesa; tudi so se našli deli obleke in perila. Oče Ignacija Zalokarja se je na podlagi poročila o najdbi »upla neznanega utopljenca« podal dne 23. t. m. v St. Janž na Dravskem polju, kjer si je v tamošnji mrtvašnici ogledal okostje ter ostanek obleke in drugih predmetov, ki so se našli na okostju neznanega utopljenca. Po natančnem ogledu je oče spoznal utopljenca za svojega sina; to je mogel ugotoviti na podlagi najdenih hlač iz takozvane hudičeve kože in pa na podlagi najdenega ključa od večnih vrat, ki se do- celu ujema s ključavnico omenjenih vrat. Tako je po preko štirimesečnem poizvedovanju pojasnjena žalostna usoda 13-letnega Ignacija Zalokarja in se je hkrati pokazala neosnovanost govoric, ki so se širile po Mariboru.

□ Obvestilo. Zaradi gradnje novega mosta je spodnja Radvanjska cesta med gostilnami Fuchs in Lah zaprta; zgornja Radvanjska cesta pa je odprta.

□ Razpis službe. Mestna občina mariborska razpisuje mesto knjigovodje za mestni avtobusni promet. Reflektanti naj vložijo primerno opremljene pismene prošnje najpozneje do 10. nov. na mestnem magistratu. Prošnji je priložiti dokazila o večletni praksi v enostavnem in dvostavnem trgovskem knjigovodstvu.

□ Pobegnili bi bil rad, pa se mu ni posrečilo. 25-letni Cene Kokot je na tukajšnjem sodišču dobro znana tveška. Njegova profesija so tatvine Oni dan je zopet bila razprava. Cene je bil obsojen na dve leti težke ječe. Na potu iz zapravnice dvorane št. 53 v prvem nadstropju pa do jetnišnice ga je spremljal paznik-dobričina Jakob Leskovšek. Tik pred vodom v jetnišnične prostore pa je Cene nepričakovano navahnil na Leskovška ter ga sunil na tla. Pri padcu si je paznik pretresel možgane in oblezel v nezavesti. Cenu bi se bila nakana zares posrečila, da ni slučajno prišel mimo avskulant g. Kejžar, ki je, videč paznika na tleh, takoj razumel situacijo — že je zapazil Cenu, ki je švignil skozi vrata na prosto. Začel se je lov; Cene je bežal po Sodni in Marijini ulici ter bil že na tem, da izgine v smeri Narodnega doma. Toda g. avskulant Kejžar je bil hitrejši. Dohitel je begunca in ga obvladal. Tako se je Cenu poizkus pobega temeljito ponesrečil. Za nameček bo dobil še nekaj pokore radi — nasilnega poba.

□ Nezgoda. Marija Stajnik, odvetnikova soproga, se je spodknila na stopnicah, ki vodijo v klet njenega vinograda v Limbušu. Pri padcu si je zlomila desno nogo pod kolonom. Rešilni avto jo je prepeljal v bolnico.

Celje

□ Vprašanje modernega celjskega kopališča. Ze svočas je celjski občinski svet sklenil prijeti s predpripravi za zgraditev modernega javnega kopališča, ki naj bi odgovarjal higienskimi potrebam Celjanov in tudi potrebam leto za leto živahnjega tujkega prometa. Kakor je na eni strani potreba takega kopališča za Celje nujna, tako pa je na drugi strani pri finančnem položaju mesta obično načrt zgradbe običajno malo rentabilnega kopališnega podjetja skrajno težko izvedljiv. Vedno bolj izvedljiva pa postaja misel od dejstva, da ima velik interes na takem kopališču tudi Okrožni urad za zavarovanje delavcev, ki ima baš v Celju sprito močno tukajšnje industrije prilično veliko število zavarovancev in ki ima tudi finančne možnosti, da pri gradnji kopališča sodeluje. V svrhu potrebnih predrazgovorov se je vršil te dni v županovi sobi celjskega mestnega magistrata sestanek zastopnikov mestne občine in okrožnega odnosno osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Za mestno občino so bili med drugimi navzoči gg. župan dr. Gorican, podžupan dr. Ogrizek, obč. svet. mag. pharm. Posavec, mestni inženjer Pristovšek, za OUZD pa njega predsednik g. Miha Krek ter ravnatelj g. dr. Joža Bohinjec. Na sestanku so se razmotrile vse razne možnosti udeležitve naršta, vendar pa do konkretnih zaključkov še ni prišlo. Obe strani bosta o teh možnostih sami razpravljali, na kar se bo tekom enega meseca vršil ponovni skupni razgovor. Vsekakor pa je že ta sestanek dovedel vprašanje modernega kopališča dosti bližje uresničenju, ker je tako na eni kot na drugi strani vseskozi dobro razpoloženje.

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri
Jos. Rojina, Ljubljana.

Vodovod v Laškem bo dograjen, ako bo ugodno, že tekom kakih dveh tednov.

Slovenska Krajina

Društvo za narodovo zdravje v Murski Soboti. Dne 28. oktobra se bo vršil v občinski posvetovalnici v Murski Soboti ob 11 ustanovni občini zbor. Namen društva je s pomočjo oblasti ustanoviti za Slovensko Krajino Zdravstveni dom, ki bo zdravil trahom in druge nalezljive bolezni. Občnega zbora se bo udeležil g. dr. Ivo Pirc, predstavnik Državnega hidijenskega zavoda iz Ljubljane.

Tečaj za brezkakolno produkcijo v Murski Soboti. Treznostno društvo v Murski Soboti bo priredilo v nedeljo dne 28. okt. t. l. ob pol 10 v Horvatovi gostilni v Soboti tečaj za brezkakolno produkcijo in konserviranj sadja pod vodstvom gosp. prof. dr. Somreka in g. prof. J. Priola iz Maribora. Na tečaj vabimo učiteljske, gospodinje in umne kmetovalce.

V Križah pri Trzinu so razpisane občinske volitve na nedeljo dne 16. decembra 1928. Reklamacijski rok je od 29. okt. skozi 14 dni, vlaganje kandidatskih listov pa od 25. nov. do 4. dec. Morda se bo dosegel kompromis, tako da bo ena sama lista brez volitev.

Zagorje ob Savi. Zveza slovenskih vojakov in Jugoslovanska Matica vabita na proslavo 10-letnice osvobodjenja in ujednjenja, ki se vrši 27. in 28. okt. Spored: V soboto, 27. okt. zvečer zvoni pri farni cerkvi in vseh podružnicah v spomin padlim bojevnikom v svetovni vojni. Ob 18 zbirališče pred rudniško restavracijo. Nato borklajda pred spomenikom, ki bo razsvetljen. Tu govori dva govornika. Ob 20 igra: »Za čast herojev«. V nedeljo, 28. okt. ob 10 sv. maša za padle vojske. Po maši zborovanje pred spomenikom. Popoldne ob 15 bo ponovljena igra prejšnjega večera. — Odbor.

Dol pri Hrastniku. V sredo, dne 24. t. m. so se razdelile nagrade razstavljalcem najlepšega sadja o priliki razstave sadjarske podružnice. Izmed 58 razstavljalcev je bilo 27 nagrajenih v skupni vrednosti 2800 Din. Odbor sadjarske podružnice se tem potom iskreno zahvaljuje občinskemu uradu, okrajnemu zastopu ter ravnatelstvu kmetične tovarne, premogokopa in steklarne, kakor tudi g. viš. sadj. nadzorniku M. Humeku ter stavb. Jezerniku, ki so s svojimi prispevki omogočili, da je razstava tako v obilni meri zadostila svojemu namenu. — V. Jurko, t. č. predsednik podružnice.

Gospodarstvo

Zaključni račun za 1927-28

Sedaj so objavljeni podatki o drž. dohodkih in izdatkih v mesecu juniju 1928 za prorač. leto 1927-1928 in s tem tudi za celo leto 1927-28.

V samem prorač. letu so znašali dohodki 10.772 milij., izdatki pa 10.513.1 milij., v naslednjih 3 mesecih pa so znašali dohodki 162 milij. Din, izdatki pa 568.6 milij., skupno torej dohodkov 10.934 milij., izdatkov pa 11.081.7 milij. Din; deficit znaša torej 47.7 milij. Din. Proračun je znašal v dohodkih in izdatkih 11.477.6 milij. Din. Najbolj so zastajali za proračunom dohodki prom. ministarstva (dohodki 1.977.6, proračun 2.700.3, izdatki 2.309.7, proračun 2.662 milij. Din).

Dohodki so bili naslednji (v oklepajih proračunane vsote): splošni neposredni davki 990.1 (945), posebni 774.2 (761.3), trošarina 670.7 (755.1), takse 996.4 (1082), monopoli 2372.8 (2296.9), carine 1657.8 (1688.6), promet 1977.6 (2700.3), pošte 478 (487), šume in rude 485.2 (451.4), nepremičnine 20.7 (20.7), kmet. posestva in šole 9.6 (44.6), denarni zavodi 131.3 (81.5), kapitali 4.2 (8.7), drž. tiskarna 23.4 (44.9), obrtne ustanove 6 (12.9), razno 98.7 (116.7), dolarsko posojilo 267.4 (—); izdatki pa: vrh. drž. uprava 119.9 (122.3), penzije 648 (752.7), drž. dolgov 694.4 (678.3), pravosodje 263.2 (294.2), prosveta 737.3 (871.8), vere 112.4 (139.6), utrjevanje zadeve 561.8 (620.4), narodno zdravstvo 240.5 (263.6), zunanje zadeve 140.9 (163), finance 1071.9 (947.5), vojska 1857.5 (2374.7), gradbe 228.6 (358.3), promet 2809.7 (2662.4), pošte 350.7 (417.2), kmetijstvo 200.7 (262), gozdovi in rude 362.8 (353.5), trgovina 49.5 (66.1), soc. pol. 274.6 (384.7), agrarna reforma 45.1 (58.1), izenač. zakonov 0.3 (0.3), rez. krediti 175.9 (181), razne obveznosti 53 (—), začasna izplačila 414.0 (—), po fin. zak. 27.3 (—), dol. posojilo 101.9 (267.4), pomoč pas. krajem 40 (150) milijonov.

KRANJSKA INDUSTRIJSKA DRUŽBA.

Iz poročila za 1927—1928 posnemamo, da je družba proizvajala skoro enako množino mart. jekla kakor prejšnje leto (41.281 ton napram 42.606). Prodaja se je povečala in zmanjšala se se zaloge. Tovarna elektrod je bila le slabo zaposlena, vendar ni zaključila izgube. Boln. blag. brat. skladišče izkazuje 31. dec. 1927 679.000 Din imovine (1926 647.080), pokojninski sklad nameščenecv pa 201.000 (193.000) Din. — Iz bilance je razvidno, da so se sirovine in zaloge znižale od 25.6 na 22.4 milj. Din. kakor tudi dolžniki od 23.75 na 21.1 milj. Din. Na drugi strani so se zapiski znižali od 46.1 na 39.3 milj. Din. Zaradi znižanja zalog so se naravno znižali tudi izdatki za obresti in vsa znatna tuja sredstva. Bruto-donos (s prenosom) se je povečal od 5.3 na 5.6 milj. Din. Znižala se je postavka obresti od 2.9 na 2.4 milj. Din, pač pa so se povečali davki od 0.3 na 0.6 milij. V splošnem daje bilanca ugodnejšo sliko radi znatne razbremenitve podjetja. Čisti dobiček znaša 1.7 milij. (1.2). Po dotaciji fondov in razdelitvi tinitjem znaša dividenda za 1927-1928 15 Din na delnico ali 10% napram 10.50 Din (7%) za 1926-1927.

Na izrednem občnem zboru, ki se je vršil pred rednim (zastopanih je bilo na obeh 74.000 delnic od vseh 90.000) je bilo sklenjeno v izvrševanju sklepa občnega zbora z dne 27. febr. 1925 napraviti za svoje podjetje v Bistrici (žičarna, »Slovenec« je poročal o tem 7. t. m. št. 230) lastno otvoritveno bilanco v smislu avstr. zakona o zlatih bilancah, za 1. julij 1927. oz. 1928. Hkratu je bilo sklenjeno ustanoviti za žičarno v Bistrici v Rožu posebno d. d. z glavnico 450.000 šilingov (razdeljeno na 450 delnic).

*

Gibanje trgovstva in obrtništva. Po statistiki Zbornice za trgovino, obrt in industrijo sta bila v tretjem četrtletju t. l. prijavljena 402 trg. obrata (v drugem četrtletju 323), odjavljenih pa 258 (455); največje prijave beležijo trg. z meš. blagom 90, z lesom 41, brantarstvo 29, z dež. pridelki 19, sejarstvo 17, izposoj. mlatnice 13, z delikatnimi 13 itd.; odjav pa je bilo največ v trg. z meš. blagom 44, les 29, v brantarstvu 20, sejarstvu 19 z dež. pridelki 11 itd. — Obrtnih podjetij je bilo prijavljenih 611 (720), odjavljenih pa 300 (345); od teh je bilo ind. podjetij novih 5 (6), odjavljenih 2 (2). Prijavljenih je bilo največ šivilj 85, čevljarjev 62, mlinov 47, gostiln 46, mizarjev 45, krojačev 34; odjavilo pa je svoje obratovanje: gostiln 38, čevljarjev 31, mlinov 27, šivilj 22, krojačev 21 itd.

Poravnalni rok: v konkurzni zadevi Anton Dogša, trgovec v Ormožu je naknadni ugotovljeni narok in razprava o prisilni poravnavi 30. oktobra.

Guverner Narodne banke Ignjat Bajloni v Ljubljani. V nedeljo zvečer pride v Ljubljano guverner Narodne banke Ignjat Bajloni. V ponedeljek bo stopil v stike z gospodarskimi krogi. Obiskal bo zbornico, borzo, Zvezo industrijev itd.

Borzo

26. oktobra 1928.

DENAR

Devizni promet je bil danes slab. Do večjega prometa je prišlo v devizah: Berlin, Curih, Trst in Praga. Privatnih deviz je bilo zaključenih nad četrtilijona dinarjev. V tečajih pa je omeniti nestrte- tev Dunaja in Trsta, dočim je Praga popustila.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

26. oktobra 1928.

	povpraš	pon.	srednji	sr. 25. X.
Amsterdam	2279.50	2285.50	2282.50	—
Berlin	1355.50	1358.50	1357.—	1337.—
Bruselj	—	791.45	—	—
Budimpešta	—	992.83	—	—
Curih	1094.10	1097.11	1095.60	1095.60
Dunaj	799.10	802.10	800.60	800.54
London	—	276.23	—	276.23
Newyork	56.835	57.055	56.955	56.95
Pariz	—	222.42	—	222.25
Praga	168.35	169.15	168.75	168.77
Trst	297.32	299.32	298.32	298.10

Zagreb. Berlin 1355.50—1358.50, Curih 1094.10 do 1097.10, Dunaj 799.10—802.10, London 275.83 do 276.68, Newyork 56.80—57, Pariz 221.42—222.42, Praga 168.35—169.15, Trst 297.30—299.20.

Belgrad. Atene 74.50—75, Berlin 1355.50 do 1358.50, Budimpešta 991.35—994.35, Curih 1094.10 do 1097.10, Dunaj 799.10—802.10, London 275.73 do 276.73, Newyork 56.78—56.98, Pariz 221.42—222.42, Praga 168.35—169.15, Trst 297.15—299.15.

Curih. Belgrad 9.13, Berlin 123.83, Budimpešta 90.55, Bukarešt 3.15, Dunaj 73.01, London 25.205,

Newyork 519.50, Pariz 20.81, Praga 15.40, Trst 27.22, Sofija 3.755, Varšava 58.25, Madrid 83.75, Dunaj. Belgrad 12.4875, dinar 12.46.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kerditna 128 den., Praštediona 920 den., Kred. zavod 175 den., Veveče 110 den., Ruše 200—280, Stavnba 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda ar. 432 do 433.50, termini: 11. 438 bl., 12. 441.50—443 (441 do 442) ex ex 417, 421, 2. 1929 456—462, 55.875 do 56, pos. 85.75—86, agrari 55.75—56 (55.50—55.875 do 56), Bančni papirji: Hipo 57.50—58 (57.50), Poljo 17 den., Hrv. 60 den., Kred. 85 den., Jugo 88.50 do 89 (88.50), Lj. Kr. 127 den., Medjun. 57.50, Narodna 7080—7100, Prašted. 920—925 (920), Srpska 151 do 152 (151), Zem. 135—140, Elna 160—180, Kat 37 den., Obrt 38—39 (38), Ind. papirji: Guttman 200 do 205, Slavonia 6.50—7.50 (7.50—6.50), 12. 6.50 do 7.50 (9—6), Slaveks 100—105, Danica 145 den., Drava 540—555, Seferana 480—490, Brod. vag. 75 do 80, Isis 21—28, Ragusea 482—489 (489), Trbovlje 482.50—495, Nar. sum. 20 den., Piv. Sar. 250—280, Mlin. 1950 den.

Belgrad. Narodna banka 7070, vojna odškodnina 430—492.50, 12. 442.50, 7 odst. inv. pos. 85, agrari 55—56.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 84.50, Hipo 6.95, Alpine 43, Greinitz 2.25, Leykam 9.35, Trbovlje 61.

Žito

Danes je bila ponudba v pšenici večja, vendar se zahtevajo neizpremenjeno visoke cene. Pričakovana besa torej ni nastopila. Kupčija v Sloveniji stalno počiva. Samo mariborski veliki mlinski kupujejo večje množine. — Laplatska koruza je v Buenos Airesu poskočila za 15 toč in se je pri nas ponudba tega blaga popolnoma prenehala. — Moka je neizpremenjena kakor tudi ostali proizvodi.

V Ljubljani notirajo: Delalni pridelki (vse samo ponudbe; slov. p., dob. prompt, plač 30 dni): pšenica bač 78—80 kg 2% 902.50—905, nov. 307.50—310, dec. 312.50—315, januar 315—320, moka og vag. bl. fko Ljubljana 430—435, rž 73—74 kg 295—297.50, oves bač. 295—300, koruza času primerno suha 365.50—370, ameriška 315.50—320, ajda domača 300—305, ječmen bač. 70—71 kg 315.50—317.

Zaključen 1 vag. koruze. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica: bč. in sr. 250—252.50, bn. in bn. par. Vršac 245—247.50, Oves: bč. 256—262.50, Kuruza: dec.-jan. 290—295, mare-april 287.50 do 292.50, april-maj 292.50—295, Fižol 900—920, Ječmen 255—260, pol. 285—290, bar pol. 295—300, Moka: og 357.50—367.50, št. 2 337.50—347, št. 5 317.50 do 327.50, št. 6 270—280, št. 7 250—260, št. 8 205 do 215, Otrobi: bč. 182.50—187.50, bn. 180—185, Seno: fko. bos. p. 102.50—107.50, fko. bč. p. 107.50 do 117.50. Tendence: promet: 7 v. pšenice, 1 v. ovs, 23 v. koruze, 8 v. moka, 1 v. otrobov, 1 v. fižola; skupaj 41 vag.

Budimpešta. Tendence medla. Pšenica: oktober 25.70, marec 28.12—27.90, zaklj. 27.92—27.94, maj 28.84—28.68, zaklj. 28.68—28.70, Rž: marec 26.68—26.54, zaklj. 26.52—26.54, maj 26.90—26.86, zaklj. 26.86—26.88, okt. 24.70—24.60, Kuruza: maj 29.88—29.86, zaklj. 29.80—29.90, julij 30.14—30.46, zaklj. 30.44—30.46.

Les

Na ljubljanski borzi so bili zaključeni 4 vagoni hrastovih plohov. Tendence je neizpremenjena.

Hmelj

Nürnberg, 26. okt. (Tel. »Slov.«) Dovož hmelja 30 bal, prodanih je bilo 40 bal, in sicer virembeski po 209, Hallertau po 208—210. Tendence mirna, razpoloženje tesno.

Premog

Položaj na premogovnem trgu označuje sezis- sko naraščanje povpraševanja. Naš konzum se krije vedno zadnji čas. Ko je pritisnil mrz, je naraslo povpraševanje, sedaj pa se je vreme izboljšalo in povpraševanje je ponehalo. Letos je položaj na premogovnem trgu še postrilo pomanjkanje vagonov, kar je sicer vsakoleten pojav v tem letnem času, vendar letos v še večji meri kakor prejšnja leta. Navzlic vsemu temu so cene ostale neizpremenjene, celo izkazujejo lahno tendenco navzdol. V Sloveniji Trboveljska že celo leto dni ni izpremenila cen, dočim so v inozemstvu sedaj iz raznih razlogov narasle v zadnjem času. Sedaj notrajo njeni premogi fko vag. rudn. postaja: Kosovec 320—340 Din, kokke 300—310, orehovec 260—270, grahovec 180—185 in zbor 100—140; v drugih rudnikih so cene: li- gnatisti premogi kosovec 110—140, rjavci slabi 225 do 235, najboljši 340 Din vse rudn. postaja.

Izrazito čvrsta pa je tendence v inozemskih revirjih. Tako so se angleške cene premoga sedaj zvišale, kar je sezisjski pojav, ker imajo Angleži tkzv. zimske cene. Sedaj so cene angl. premogom (fob) od 12.3 do 18.6 šilingov, koksom pa 18.3 do 27.6. V Češkoslovaški je bil položaj do 23. oktobra zelo napet: za takrat namreč je bila odpovedana kolektivna pogodba in je bilo pričakovati stavke. Zato je hitel ves konzum, da se še pravčasno krije; vendar je bila nevarnost odklonjena, ker je vladna intervencija imela uspeh. Zaradi teh dejstev je uvoz v Jugoslavijo popolnoma ponehal: že tretji teden ni prišel niti 1 vagon v našo državo. Istočasno je zavladala nervoznost tudi v Gornji Slezi, kjer so ravnatoko imeli občutno pomanjkanje vagonov. Prišlo je do velikega dviga cen premogu in koksu. Slezi. revir je sedaj v prva premogih ves razprodan, v sekunda pa je voliti še izvestne količine. Ravnotako je razprodan v koksu. Sedaj so cene za gornješlezijski kosovec na licu 10—15 švic.

Sveta življenje in vrvenje

Peter Klemen:

Slovenski kurir in njegova smola

(Popotni spomini iz doli po prevratu.)

PRVO POGLAVJE.

Dnevi po prevratu in priprave za pot.

Bilo je tiste dni, ko smo prepevali po ljubljanskih ulicah zopet pesmi, ki so bile umrle v naših grlih onega težkega štirinajstega leta. Niso bile umrle, onemlele so bile kakor zvonovi in orgle na veliki četrtki.

Tiste dni pa je zopet hreščalo lepa naša domovina iz vseh gostilniških kotov ljubljanskih vinotočev in je naša reč slovenska zopet živo klila brez skrbi in strahu pred madjarskimi avditorji.

Praznovali smo svoje osvobojenje in pri teh slovesnostih je bilo vsega do mere in čez mero. A največ je bilo vina, ki je teklo v kozarcih, litrih in potokih.

Vsi smo bili pijani, nekateri od samega, čistega veselja, drugi od veselja in pijače, tretji po več dni niso zatisnili očesa, češ, praznik je velik in vreden izdatnega pitja, da se zalije novorojena svoboda, ki naj živi in prospeva.

In svobode je bilo res na debelo in drobno. Vojaški konji so se pasli, prišedši z italijanskega bojišča, po ljubljanskih deteljščih in mladi ozimini, sestradani in pohabljeni kopitarji so se sprehajali po ljubljanskih ulicah, po Tivoliju so osli mulili po slani ožgano travo in rigali, rigali v neizrečeni žalosti in dolgočasju po svojih tovariših iz bojne črte, ki so jih bili zapustili lačne v prvem jesenskem mrazu ter so bili odšli domov, daleč, daleč,

Ko sem ga zopet srečal, je vedel povedati še mnogo več o interesantnem potovanju.

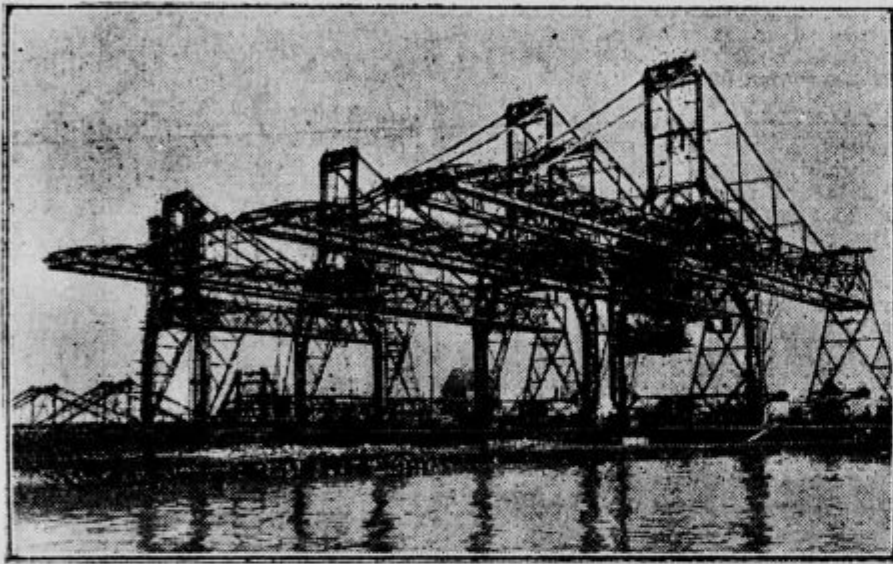
»Pomislite,« mi je rekel, »videl boš Italijo, Švico, Francijo, to je za sedanje razmere vendar nekaj posebnega. Torej pojdi, ne bo ti žal.«

In rekel sem, da grem, pa je bilo konec najinega pogajanja.

Pripravil sem še isti dan vse najpotrebnejše za svojo pot. Zmetal sem v kovčeg nekaj perila, nekaj gumbov, zukanca, šivank in prtljaga je bila gotova.

Nato sem letal od fotografa do fotografa, da dobim za svojo legitimacijo primerno človeško podobo. Hitri fotograf v Tivoliju je imel svojo botežo zaprto. V Prešernovi ulici so bile tudi že izginile slike nekaterih človeških bitij, ki so se bila dala ovekoveti. Povsod zastoj. Proti večeru se mi je končno posrečilo dobiti moža, ki me je blagovolil filmati z obljubo, da bodo figure v dveh dneh gotove.

In govorilo se je tisti večer, da odpotuje drugi dan velika komisija za finančne in gospodarske zadeve v Švico, če pa treba, še dalje, celo v Pariz. Rekli so, da je neobhodno dobiti moža, ki me je blagovolil filmati z obljubo, da bodo figure v dveh dneh gotove. In govorilo se je tisti večer, da odpotuje drugi dan velika komisija za finančne in gospodarske zadeve v Švico, če pa treba, še dalje, celo v Pariz. Rekli so, da je neobhodno dobiti moža, ki me je blagovolil filmati z obljubo, da bodo figure v dveh dneh gotove.

Nakladalni mostovi Kruppovih tovarn. Slika kaže mogočnost, pa tudi lepoto moderne tehnike.

kamorkoli, pod ljubo domačo streho, pa naj bi si bila hiša še tako lesena, zakajena, ne-bogljena, in streha še tako slamnata.

Oj, svoboda, prostost! Kaj smo čutili tedaj ob tej besedi, danes skoraj ne moremo več povedati. Štiri težka leta so bila za nami, leta grozote in strahote. Na Suhem bajerju so tulili grobovi, izkopani z divjo strastjo in birokratsko megalomanijo nadutih avditorjev, sveže razrita in prekopana prst je dehtela po krvi naših bratov, sorodnikov in znancev, ki so morali plačati z življenjem pikro opombo, nerodno šalo ali odkrit dovtip na staro avstrijsko podrtjo.

In mi vsi, ki smo morali vedeti, da peljejo danes tega, jutri onega, smo trepetali v grozi, ne iz strahu, da bi sami prišli na tisto žalostno pot, ampak iz gneva, srda in studa, da more človek postati za človeka tako ostudna zver, vredna sovraštva, kot ga zasluži komaj sam hudič.

Bog jim daj večni mir in večna luč jim sveti vekomaj!

Tiste dni pa je orosila domovino blagodejna rosa prostosti in začutili smo zopet, da smo vsaj malo ljudje. Svobodni smo bili, mogoče celo preveč. Kajti nekateri so svobodo razumeli po svoje. Šli so celo tako daleč, da v splošnem vpitju niso več razločevali, kaj je moje in tvoje, in če je kdo v razigranem veselju in bratski ljubezni usekal koga za desno uho, mu je drugi v imenu svobode priložil tri klofute po levem licu. Bili so veliki dnevi, ki so pa naši tudi dosti majhnih ljudi.

In v tistih dneh, resnih in veselih, smešnih in žalostnih, sem šel na pot, da vidim in slišim, kakšne pojme imajo ljudje onstran naših mej o svobodi mladega naroda.

Bilo je 14. novembra 1918, ko mi je dr. Jože — bilo je ravno pri kosilu — zagrozil, da moram v imenu Narodnega sveta v tujino — kot kurir.

»Torej ti greš,« je rekel, »boš videl, dobro se ti bo godilo in ne boš se kesal.«

Izgovoril sem si eno uro časa za premislek, kajti težko se je po štirih letih mrkega ljubljanskega življenja spoprijazniti kar meni nič tebi nič z dolgim, negotovim in nejasnim potovanjem, ki mi je že od daleč dišalo po pustolovstvu in karabinijerih.

Obljubil sem dr. Jožetu, da mu svoj sklep povem čez eno uro v kavarni, in sem odšel.

Strokovnjaki na konferenci za nemško državno reformo, ki zopet zboruje v Berlinu; od leve na desno: drž. komisar za štednjo Šimisch; profesor državnega prava dr. H. Triepel; hesenski drž. predsednik B. Adelung, ki je odklonil Luthrove prenosne predloge in podal nove; pruski minist. ster. ravnatelj dr. A. Brecht, ki je prenosno vprašanje obdelal v dveh velikih spomenicah. — Posamezne nemške države bijejo trdovraten boj za čim večjo samostojnost, vsem na čelu Bavarska, močne struje pa delujejo v nasprotnem pravcu za čim tesnejšo enotnost vseh drž. delov.

trak po ženskem posredovanju. Na ta način je padel ugled najvišjega reda, ki ga more podeliti Francija, na tako nizko stopnjo, da z njim resničnih zaslug ni več mogoče odlikovati.

Preiskava krvi odkrila resnico

Pred porotnim sodiščem v Potsdamu se že dolgo vleče pravda zaradi alimentov nezakonskemu otroku neke tovarniške delavke, v kateri je bilo vprašanje očetovstva zelo zapleteno. Sebe preiskava krvi je odkrila resnico. Zgodba je naslednja: Meseca marca 1926 je berlinska tovarniška delavka Elza W. povila dete. Mladinskemu uradu je označila kot očeta podstražmojstra K. iz Jüterborga, proti kateremu je urad vložil tožbo za alimente. K. je priznal, da je imel odnose z W., vendar je plačevanje alimentov uradu odklonil, ker mu je W. sama priznala, da je imela znanje tudi s podčastnikom H., vojaškim kopališčnim mojstrom. Sedaj je moral tudi H. pred sodišče. Toda na razpravi sta tako H. kakor W. prisegla, da se sploh ne poznata in se nikdar videla nista. Sodišče je nato obsodilo K.-a na plačevanje alimentov, za katere so mu zaručili plačo in mu skozi dve leti vsak mesec odtegovali določeno vsoto. V tem je pa K. zvedel za priče, da je W. dejansko obiskovala kopališčnega mojstra H. Sodišče je sedaj odredilo preiskavo krvi vseh prizadetih. Preiskava krvi je dožnala, da spada nezakonski otrok h krvni skupini B, nezakonska mati in namišljeni oče K. pa k skupini O. Ker je znansveno dožnalo, da spada otrok vedno k tisti krvni skupini kakor eden izmed staršev, je bilo sedaj jasno, da K. ne more biti oče. Sodišče je nato uvedlo kazensko postopanje proti W. in H. zaradi krive prisige. Na kazenski razpravi je W. priznala, da je nekoč H.-ja obiskala. Toda čas se potem s porodom nikakor ni strinjal. Kdo bi tedaj mogel biti oče? Po dolgem obotavljanju je W. slednjič jokaje priznala, da je mimogrede nekoč spoznala še tretjega moškega, čegar ime pa ji je neznano in ga potem tudi nikdar več videla ni. Na podlagi te izjave je sodišče H.-a oprostil, W. pa obsodilo na šest mesecev ječe. H., ki je bil zaradi te zadeve odpuščen iz vojaške službe, je bil reaktiviran, K., ki že nad dve leti plačuje alimente, je pa predlagal obnovo svojega procesa, ki se bo sedaj končal v njegov prid.

Skrbstvo za samorilce

Na Dunaju so s tekočim letom ustanovili poseben urad, ki se peča s skrbstvom za ljudi, ki nameravajo ali so že poizkusili samomor. V tretjem četrtletju je bilo uradu naznanjenih 1037 slučajev samomorilnih poizkusov. Od teh je 46 oseb na posledicah umrlo, 133 oseb pa ni bilo mogoče najti. V nadaljnjih 267 slučajih kake skrbstvene uredbe niso bile potrebne, v 334 slučajih pa je urad pomagal bodisi z

denarjem, delom, stanovanjem, zdravniško oskrbo ali posredovanjem med prizadetimi — v 207 slučajih so bili vzrok samomorilnemu poizkusu družinski spori; v pijanosti se je hotelo končati 60 oseb. Med samorilci je bilo 422 žensk in 332 moških.

Lona Chaneya pot do filma

Lon Chaney je bil rojen pred 43 leti v Colorado Springsu kot sin gluho-nemih staršev. V zavodu, kjer je rasel, so pogostoma prirejali pantomime, v katerih je sodeloval tudi Lon, ki je kazal že kot otrok veliko nadarjenost. Kot 12 leten deček je delal kot strojnik v majhnem gledališču za 25 centov na večer. Z 18. letom je postal, kakor tudi njegov brat, član potujočega gledališča, kjer je bil dirigent, komik in še marsikaj. Leta 1912 je prišel Lon Chaney prvič v Los Angeles ter je nastopal tam v operetah. Pozneje je postal član operetne skupine Farry Hartmann. Kmalu nato je postal ravnatelj komične skupine Colp Idyl. Leta 1922 se je poskusil tudi v filmu, in sicer pri Universalu v Los Angelesu. Sedem let je delal pri tem podjetju, največ v filmih All Christie. Njegove partnerice so bile Dorothy Phillips in Priscile Dean. Uspeh ni bil kaj posebnega. Slednjič se mu je posrečilo dobiti drug angažman in tako je dobil v William Harthovem filmu »Maščevalec« prvo značajno vlogo. Prvi njegov večji uspeh je bil v filmu »Miracle«. Danes prištevajo Lona Chaneya med največje ameriške igralce.

V dveh - treh vrstah

Za dostojno oblačenje šolske mladine. Rimski vikariat je izdal okrožnico, ki obvešča starše učenk na verskih zavodih, da se bo vsaka učenka, katere krilo ne sega preko kolena, brezpogojno izključila od pouka.

Milijonske ustanove v proslavo češkoslovaške desetletnice. Češkoslovaški denarni zavodi so darovali v proslavo 10letnega državnega jubileja ogromne vsote v socialne in kulturne namene: Osrednji socialnozavarovalni zavod 35 milijonov, Deželna banka 25 milijonov, Češka hipotekarna banka 8 milijonov, Praška mestna hranilnica 9 in pol milijona; tudi ostali zavodi so sklenili milijonske ustanove.

»Kaj, branjarijo hočete prodati in tega vašega podnajemnika poročiti?«

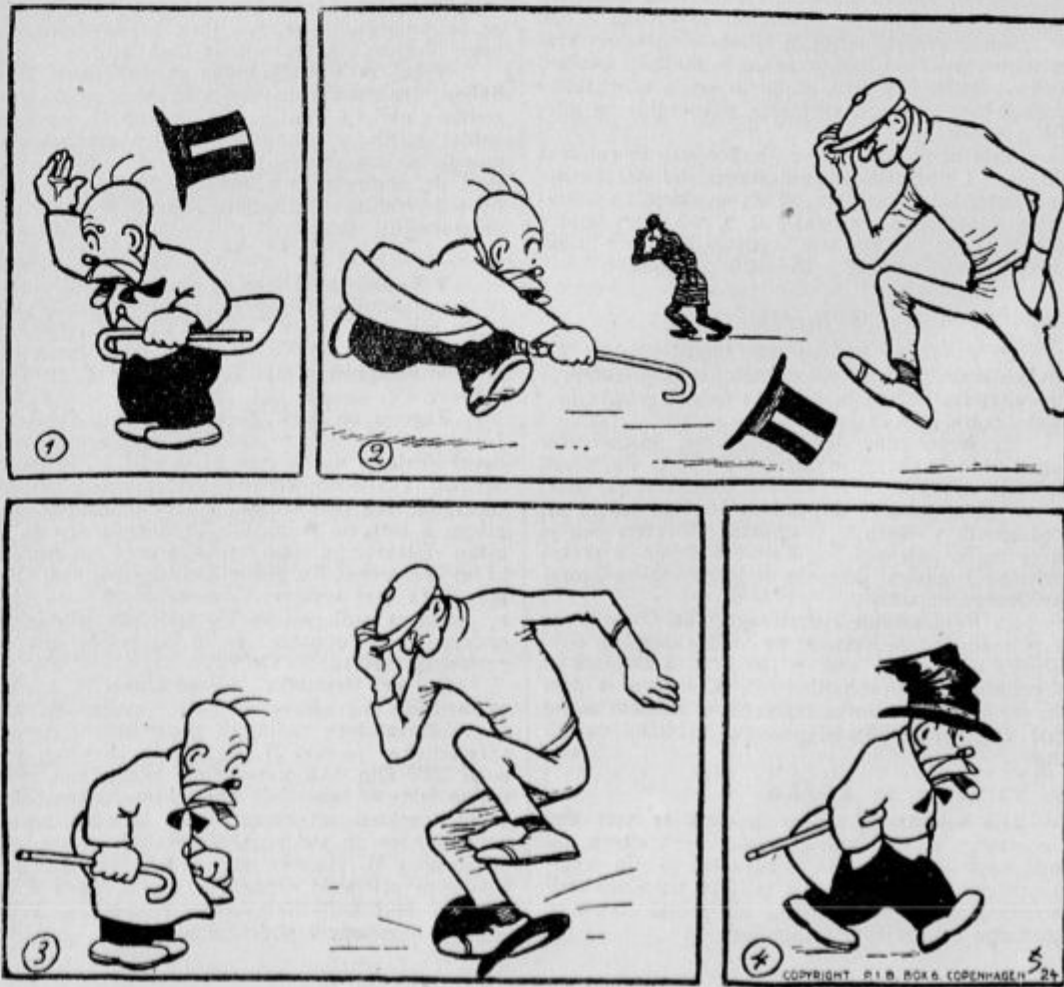
»Zakaj pa ne? Ta revež mi je toliko dolžan, da bova lahko leta in leta od tega živela.«

To so odvetniki! Veš, da mi je zagovornik postavil v račun tudi postavko: »Za vstajanje ponoči in razmišljanje o vaši zadevi — Din 150.—«

»Božica, ne veš, kako visoko te ljubim in spoštujem!«

»Natančno: 300.000 Din dote dobim; pravkar mi je povedal oče.«

Dvomliiva usluga

Zato, ker človek posluša. Po bolezni je težko spoznati korak. Toda noga pričakovanega ne drsi po stopnicah.

¹ »Ajdova kaša in šči — goveja juha z zeljem je navadna hrana ruskih vojakov in dr. uslužbencev.

Zakaj rabi napredni radio-amater Tungsram Barium cevi?

Ker so te cevi z ozirom na današnje stanje znanosti in tehnike najpopolnejše in najtrpežnejše!

Kako se prepričate o tem, da so Tungsram Barium cevi

za Vaš aparat najboljše?

Prinesite aparat k eni izmed podpisanih tvrdk. Če bi bilo to združeno s težkočami, pošljite radio-trgovini stikalno skalo svojega aparata ali pa pišite, za kakšen namen želite uporabljati cevi.

Tungsram Barium cevi Vas presenetijo s tako močnim in čistim tonom, kot si boljše niste mogli predstavljati.

FRANC BAR, LJUBLJANA, Mestni trg 5
RADIO LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 5
RADIO VAL, LJUBLJANA, Kongresni trg 3
SLAVO KOLAR, LJUBLJANA, Dunajska cesta 22
A. VERBAJS, LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 13
IVAN BOGATAJ, LJUBLJANA, Kongresni trg 19
KAROL FLORJANČIČ, CELJE, Cankarjeva cesta 2
JOSIP WIPPLINGER, MARIBOR, Jurčičeva ulica 6
RADIO STARKEL, MARIBOR, Trg Svobode 6
JOSIP OGRIŽEK, NOVOMESTO
JAKOB KLENOVŠEK, TRBOVLJE

Opozorjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Gostilna in posestvo Zgornji Rožnik

se prodaja ali da v najem.
Ponudbe na upravnishvo
tega lista pod št. 10.405.

Velika izbira

volnenega in svilenega pliša
za damske plašče pri

JOSIP ŠLIBAR - Ljubljana
Stari trg 21 (poleg Zalaznika)

Sijajen zaslužek! Gener. in krajev. zastopnike za prodajo drž. papirjev na mes. obroke pod najboljšimi pogoji in z največjim zaslužkom išče »Slavija« k. d. Beograd, Kralja Mil. 37/II. Strok. izobr. ni potreb.

Pozor!

Enonadstropna hiša na najprometnejšem kraju, z dobro idočo trgovino z mešanim blagom, manufakturno in železnino, obstoječo nad 60 let; vsebuje 3 lokale, 3 velika skladišča, 2 kleti, ter 8 stanovanjskih sob in velik podstrešni prostor, vse v dobrem stanju in deloma na novo prenovljeno, se prodaja z vsjo zalogo radi starosti iz proste roke pri Mariji Lenger, žiri nad škofjo Loko.

Prodaja se radi nenadnega odpotovanja

izborna vpeljana trgovina z drvmi, ogljem in premožem z vsem inventarjem, zalogo drva in premožem in potrebno opremo; motorna električna žaga za žaganje drv, naprava za vezanje kolobarjev, veliki voz s konji in mali ročni vozovi za razpeljavanje po mestu. Prostrano in zelo prikladno skladišče s potrebnimi barakami za pisarno z vpeljanim telefonom, kuhinjo itd., se nahaja v večjem mestu Dalmacije na zelo prometnem kraju. Resni reflektantje naj se obrnejo pod »Za- 17.773« na Publicitas, Zagreb, Gunduličeva 11.

Naša senzacija prihodnjega tedna

črni ali sivi
v vseh mo-
dernih barvah
in v laku

HUMANIK

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, »PETOVIA«
Maribor, Gosposka ulica 18
Celje, Aleksandrova cesta 1
Ptuj, Slovenski trg, »PETOVIA«

Vsemogočnemu je dopadlo poklicati k sebi našo nad vse ljubljeno mamo, ozir. staro mater, taščo, gospo

MAGDALENO PRAPROTNIK ROJ. STENGEL

vdovo po sodn. oficijalu v pok.

Pogreb bo v soboto 27. oktobra ob pol 4 iz hiše žalosti pri Božjem grobu na šmihelsko pokopališče.

Novo mesto, Kandija, 26. oktobra 1928.

Zalujoči ostali.

Mali oglasni

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službe dobe

Dobro kuharico

z večletnimi izpričevali, samostojno, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, iščem. Starost nad 30 let. Ona, ki se ne boji samote, naj se javi upravnishvu pod »Sama« št. 10.424.

Poslovodjo

starejšo, strokovno izobraženo moč in knjigovodkinjo-blagajničarko išče »Lesna industrija«. Ponudbe s prepisi spricval pod »Lesna industrija« št. 10.460 na upravo lista.

Trgov. vajenca

poštenega, sprejemnega vso oskrbo. - Naslov v upravi Slov. št. 10.494.

Tri pletilje

dobro izurjene, dobijo takoj stalno službo. Selo št. 41, p. Moste p. Ljublj.

Strojepisko

brezplačno praktikanstvo, sprejemmo. Ponudbe pod »Začetnica« 10.469 na upravo Slovenca.

Natakarica

simpatična in delavna, s nekaj kvacij, se sprejme na Sv. Jakoba trgu 5.

Službe iščejo

Učenec

v 16. letu, poštenih staršev, se odda za učenje kovaške obrti k dobremu samost. mojstru, najraje na Dolenjsko ali Štajersko. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 10.476.

Kuharica

zmožna vseh gospodinjskih poslov, išče službo, najraje v župnišče. Ponudbe pod »Kuharica« 10.463 na upravo.

Šofer

trezen in pošten, ki bi opravljal tudi druga dela, išče mesta; vstop 15. nov. ali 1. dec. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.419.

Zaslužek

Potniki (ce)

kateri obiskujejo privatne stranke, se jim nudi krasen zaslužek. Iščem tudi rajonske zastopnike; visok zaslužek dokazan. Cenj. ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju.

Stanovanja

Oddam sobico

parketirano, z električno razsvetljavo, v sredini mesta solidni gospodini. Naslov v upravi 10.444.

Opremljeno sobo

oddam gospodu event. tudi gospodini, najraje čez dan odsotnemu. Naslov se poizve v upravi Slovenca pod št. 10.495.

Vnajem

Lep lokal

na prometnem kraju, se odda. Florjanska ul. 31/I.

Čas je zlato
pa tudi dobra
reklama v
»SLOVENCU«

Kupimo

Vinski sodi!

Kupi se 10 dobro ohranjenih hrastovih sodov po 30—35 hl. Ponudbe na upravo pod »Hrastovi sodi« št. 10.408.

Razpisujemo dobavo

40 kolesnih podstavkov,
100 plošč dimenzionirane črne pločevine,
122 palic železa,
4200 zakovic in
100 vijakov.

Ponudbe je vložiti do 6. novembra t. l. Risbe in pogoji interesentom na razpolago pri Direkciji državnega rudnika Zabukovca pri Celju.

Prodamo

Fizol za kuho

nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana.

Avto!

Prodaja se dobro ohranjen 3 sedežni Peugeot avto za primerno ceno. Pismene ponudbe pod »Avto« št. 10.409 na upravo.

Polhove kože

Rabim odjemalca, tudi do 2000 kom. jih dobavim, ako je cena sigurna in obvezna. Takojšen odgovor na: Alojzij Grims, Stara cerkev pri Kočevju.

Smokve

suhe, zelo lepe, z otoka Krka, pošiljam za ceno 10 Din za kg v paketih po 10 kg. Josip Strčić, trgovec, Dobrinj na Krku.

Domači kostanj

lep in zdrav, nudi po 2 Din kg (franko Novo mesto) ter lepe debele zimske in navadne hrustke ter drugo sadje po nizki ceni razpošilja Fr. Modic, Tolsti vrh, pošta št. Jernej.

Za praznik

Vseh svetnikov

nudim ceni, občinstvu nagrobne dekoracije, lavorje in palme, krizanteme, cvetlice, šopke, vence itd. M. Keše, trg. vrtnar, Linhartova ul. 5, pri starem pokopališču.

Jedilnico

v najboljšem stanju, ugod. prodam. - Naslov pove uprava Slov. št. 10.491.

Več spalnic

po nizki ceni prodaja Ivan Napast, Vižmarje pri Lj.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Italijansko brinje

smokve in češnje za žganjekuho ima vedno na zalogi A. Šarabon, Ljubljana.

Posestva

Enodružni. hišo

oziroma savbeno parcelo, kupim na Vrhniki. - Ponudbe poslati na: Ivan Grom, veterinar, podpolkovnik, Osijek, štab div.

Lepo posestvo

s 25 orali zemlje, pri južni železnici in glavni cesti, naprodaj za 80.000 Din. - Naslov: Pekarna Vivod, Laško.

Obrt

Danes in jutri

ter vsako nadaljnjo soboto in nedeljo pristne domače klobase. Se priporoča Joško JELACIN, Dolenjska cesta.

Puhasto perje

kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem. čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Novo življenje

v gostilni pod »Skalco«. Mestni trg. Dobra domača kuhinja! Vedno sveže delikatese! Vsako soboto in nedeljo domače klobase! Sprejemajo se abonenti na dobro domačo hrano. Obed in večerja 12 Din. Točijo se pristna štajerska, dolenjska in dalmatinska vina. Vsak dan godba! V sobotah in nedeljah salonski koncerti! Točna postrežba! Nizke cene!

Razno

Darujte

Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, »Vollova ulica št. 12!«

Otomane

v različnih vzorcih, po 550, 600 in 680 Din. otomanska pregrinjala, modroce itd. kupite najbolje. - Rudolf SEVER tapetništvo, Marijin trg 2.

Milnarji!

iz, prosa, ajdo in jetmen kupite najceneje pri A. VOLK, LJUBLJANA veletrgovina žita in moka

Najcenejše in najuspešnejše krmilo za prašiče in konje je zdrava, nova

koruza v storžih

Dobi se po zelo nizki ceni pri tvrdki

A. VOLK, Ljubljana,

Resljeva cesta 24,

Zahtevajte ponudbe.

Pristno

čajno maslo

v hlebih po 1 kg kupim vsako količino za izvoz dvakrat na teden. - D. GUŠTIN, Moste, Ljublj.

Neporušnih ur

nimamo; pač pa zanesljivo trpežna prava švicarska žepna ura iz solidnega dobavnega vira more služiti vrsto let brez popravil. Take ure po zelo ugodnih cenah z jamstvom se nahajajo v ilustriranem ceniku starih strokovnih tvrdke Anton Kiffmann, Maribor 40 b. ki ga dobite na zahtevo brezplačno.

RAZPRODAJA

demoniranega

železa

starega mostu

čez Kolro pri Kranju se vrši v ponedeljek 29. t. m. na licu mesta zgradbe. Interesenti se vabijo k nakupu.

Prodamo ploščo

30 kg

Vulkanfiber lesa

ŽEBLJARSKA

ZADRUGA V KROPI

Inserati

v »Slovencu«
imajo največji uspeh!

Največja razprodaja na celem svetu zaradi svoje prvovrstne kakovosti

Lipton čaj

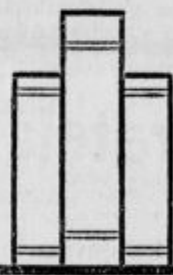
Društvo Lipton Ltd, London

Zastopstvo in skladišče za Slovenijo, Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo, Bosno, Hercegovino in Črno goro

Nikola Stankov, Zagreb, Prilaz 75

Prodaja s skladišča ali direktno iz Londona, iščejo se krajevni zastopniki

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Tvorniški prostori

z vodno močjo od 20 HP, se oddajo takoj v najem. Pojasnila daje Anončno in reklamno podjetje Joža Rozman, Miklošičeva cesta 6/1.

Sadje v gospodinjstvu.

Konzerviranje sadja in zelenjave.
Spisal M. Humeč. Cena Din 24.-.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubliani.